

Umetnost u vreme dinastija Makedonaca, Komnina i Anđela

Srednjevizantijski period- dinastije:

Amorijci (820-867)

Makedonci (867-1056)

Duke (1059-1078)

Komnini (1081-1185)

Anđeli (1185-1204)

Makedonci (867-1056)

Povratak političke čvrstine i međunarodnog ugleda, politički i ekonomski polet

Osvajanja u pravcu Jermenije, Sirije, Palestine, kasnije Bugarske, Dalmacije i južnog dela Apeninskog poluostrva

Značajni vladari:

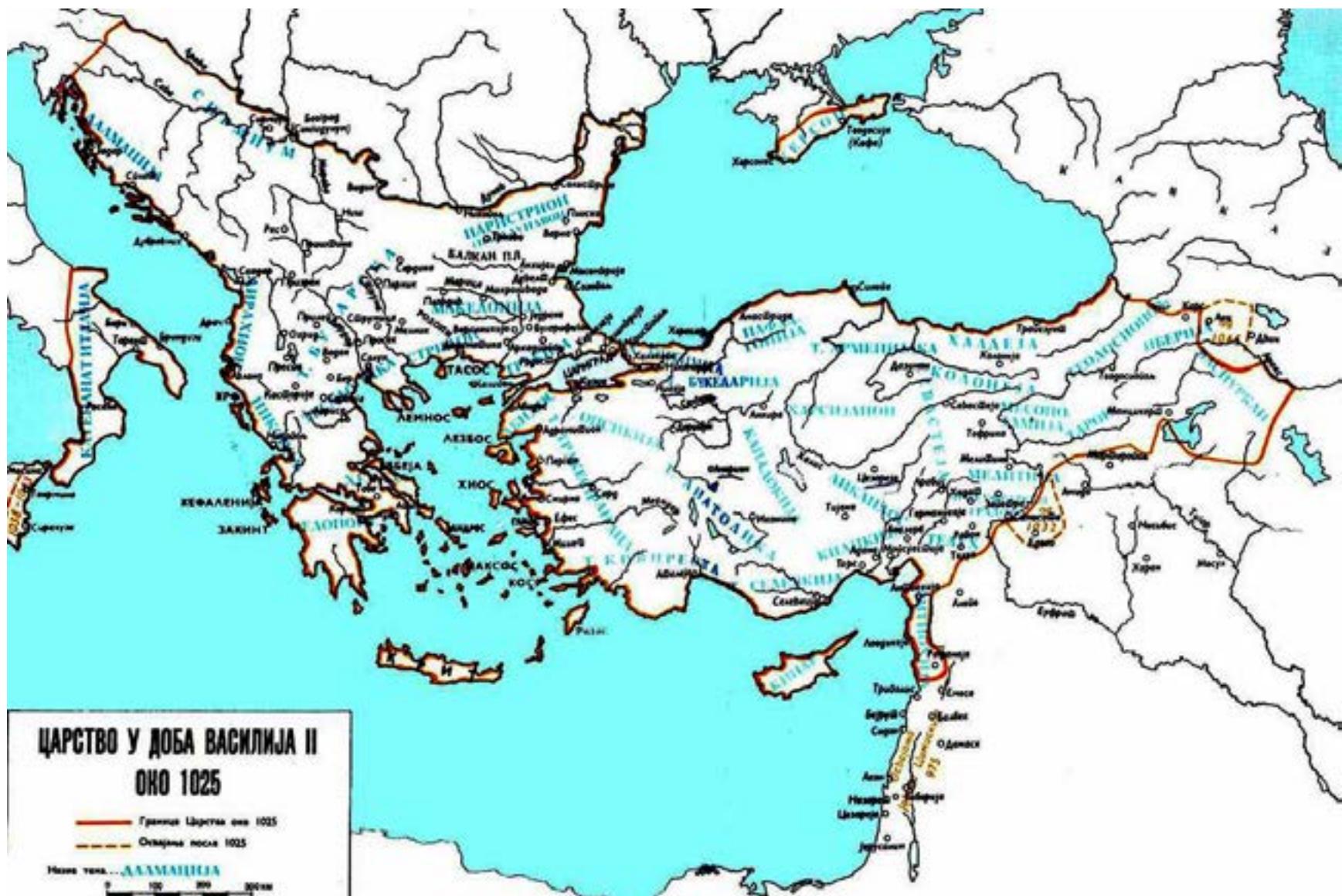
- Vasilije I (867-886)
- Lav VI (886-912)
- Konstantin VII Porfirogenit (913-959)
- Vasilije II (976-1025) (bitka kod Belasice 1014)

Širenje vere i pokrštavanje Rusa- posrednik u širenju umetnosti izvan granica Vizantije

Raskol crkve 1054.

Uobličen sistem ukrašavanja hrama

“Renesansa Makedonaca”- obnova antike

Karta Vizantije na vrhuncu moći dinastije Makedonaca
(pred kraj vladavine Vasilija II)

Komnini (1081-1185) i Anđeli (1185-1204)

Poraz u Bici kod Mancikerta u Jermeniji 1071. protiv Turaka Seldžuka
(doba dinastije Duka, 1059-1078)

Jačanje slovenskih država na Balkanu tokom XII veka

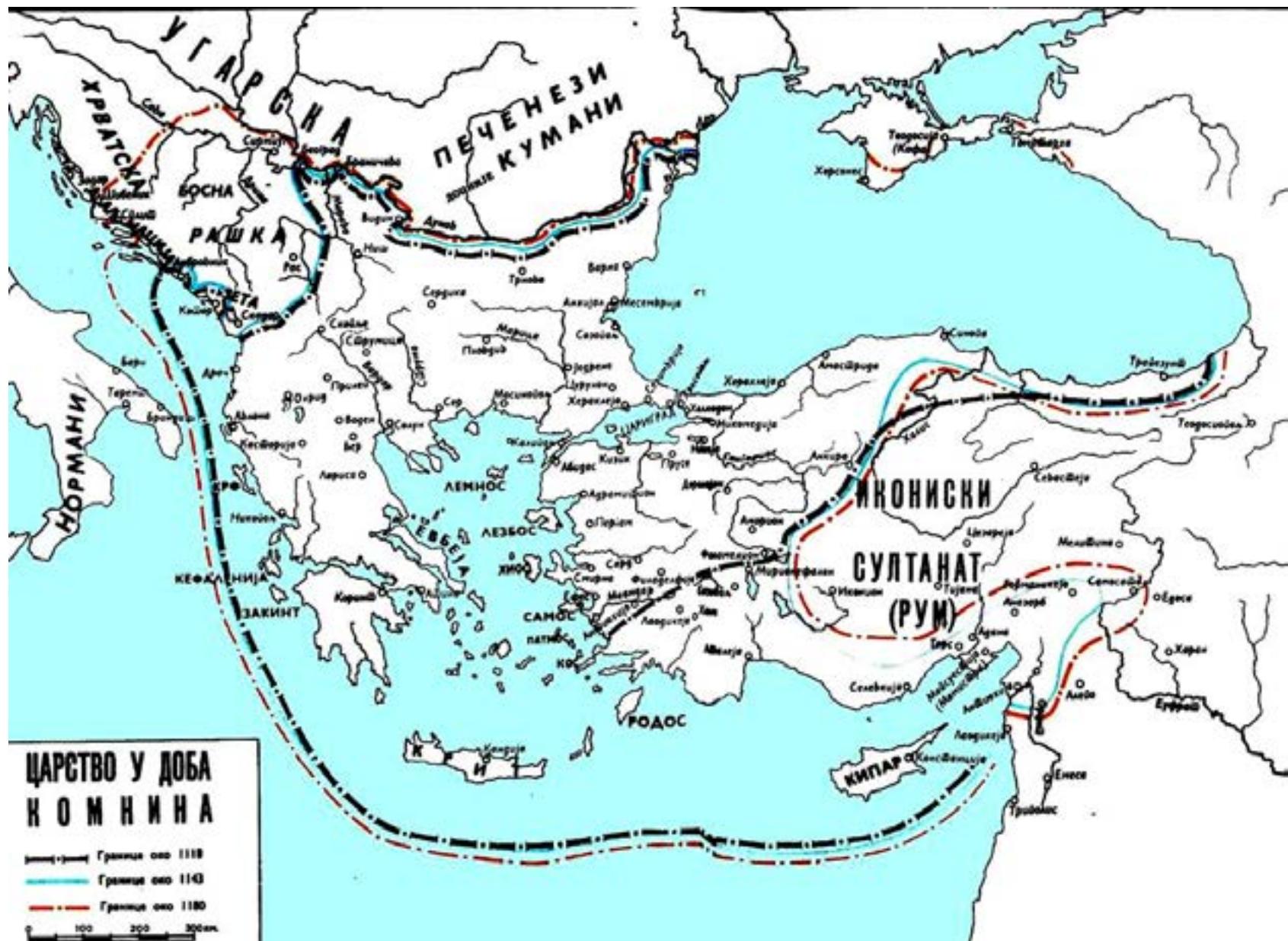
Stalne borbe protiva Srba, Normana, prolasci krstaša i njihove oblasti u
Svetoj Zemlji

Umetnost prelazi granice carstva i širi svoj uticaj

Povratak antičkim tradicijama i uobličavanje novih estetskih tokova

Značajni vladari:

- Aleksije I Komnin (1081-1118)- osnivač dinastije
- Jovan II Komnin (1118-1143)- supruga Irina
- Manojlo I Komnin (1143-1180)

Karta Vizantije u doba dinastije Komnina

Minijature

Minijature u rukopisima, čuvanje antičkih tradicija i promene u estetikim tokovima

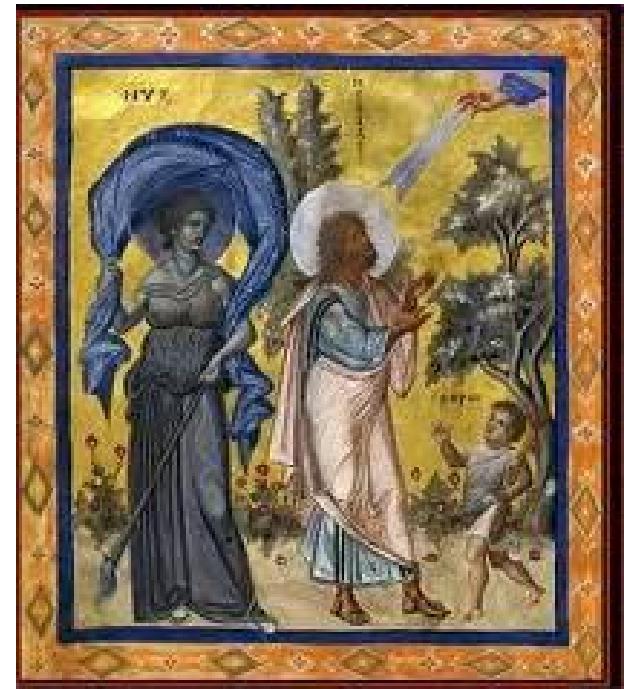
Izabrani primeri:

- Pariski psaltir (Par. gr. 139), prva polovina X veka
- Svitak Isusa Navina, Vatikan (Palat. gr. 432), prva polovina X veka
- Menolog Vasilija II, Vatikan (gr. 1613), oko 985.
- Slova Jovana Zlatoustog, Pariz (Coislin 79), 1078-1081.
- Psaltir, Vašington (Dumbarton Oaks cod. 3), 1084-1101.

David svira liru,
Pariski psaltir
(Par. gr. 139),
prva polovina X
veka

(klasični modeli
pejzaža i
figura,
personifikacije
Melodije,
odjeka,
Vitlejema)

Isaijina molitva,
Pariski psaltir
(Par. gr. 139),
prva polovina X
veka

(personifikacije
noći i jutra)

Javljanje anđela Isusu Navinu, Svitak Isusa Navina,
Vatikan (Palat. gr. 432), prva polovina X veka
(rukopis rađen lakim crtežom, nadahnut carskim trijumfalnim stubovima)

Scene borbi, Svitak Isusa Navina,
Vatikan (Palat. gr. 432), prva polovina X veka

Isus Navin prinosi žrtvu, Svitak Isusa Navina,
Vatikan (Palat. gr. 432), prva polovina X veka

Čudo u Honi, Menolog Vasilija II, Vatikan (gr. 1613), oko 985. (slikar Pantaleon)

(upisana imena slikara (osam)- minijature raznih izvođača malo se razlikuju jedne od drugih, dok dela koja pripadaju istom slikaru nisu međusobno srodnija od ostvarenja drugih minijaturista)

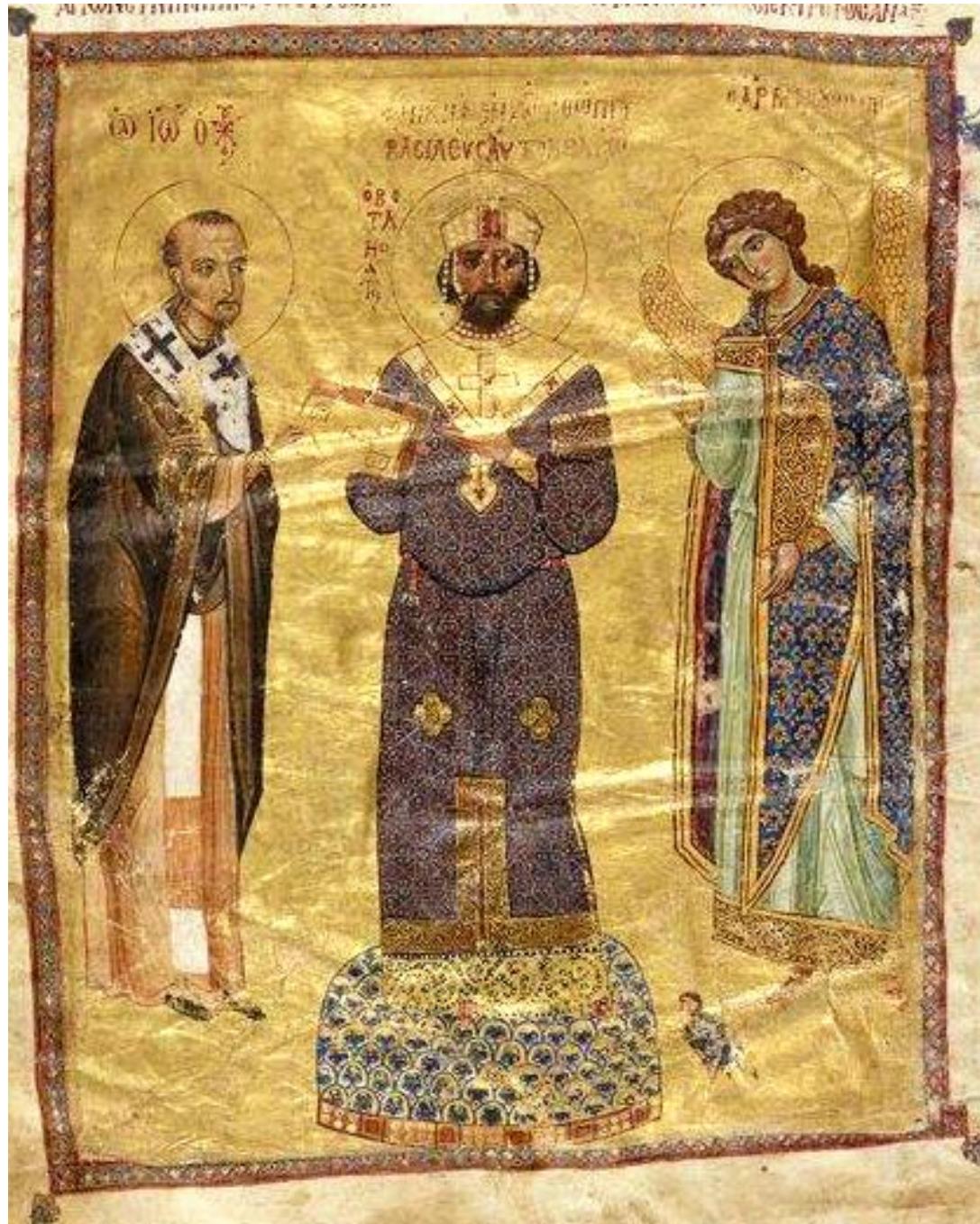
Javljanje Bogorodice Romanu Melodu, Menolog Vasilija II,
Vatikan (gr. 1613), oko 985. (slikar Mina)

Sv. Zinaida i sv. Filonila, Menolog Vasilija II,
Vatikan (gr. 1613), oko 985. (slikar Georgije)

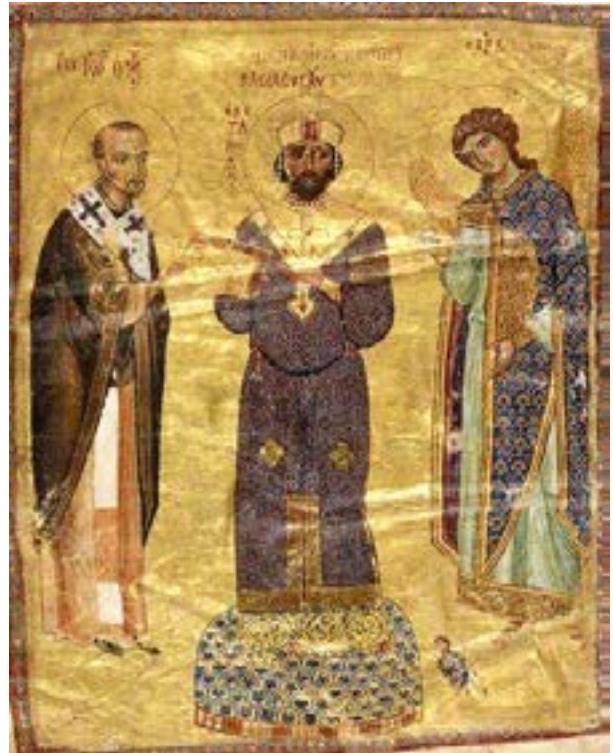

Poklonjenje mudraca, Menolog Vasilija II
Vatikan (gr. 1613), oko 985. (slikar Simeon)

Car Nićifor III Votanijat sa
sv. Jovanom Zlatoustim
i arhandelom Mihailom,
Slova Jovana Zlatoustog,
Pariz (Coislin 79),
1078-1081.

(Nićifor vladao između
dinastija Duka i
Komnina)

Arhanđeo Mihailo, Slova
Jovana Zlatoustog,
Pariz (Coislin 79), 1078-1081.

(klasični uzor i graficizam i živ
kolorit pod uticajem emalja)

Από την πατέρα της θεού της μάκρης η θεού της

ΝΟΜΟΓΡΑΦΕΝΤΟΣ ΑΥΘΙΣ ΟΛΗΜΟΣ

Πρόσδε όπιστι λαμπέσσον. καὶ αἰλουρίτη τηλέρεμαται
τοματού μου· προσδεκασθωσι ἄρτος τελισθεῖται
μου. καὶ κατακλίτωσι δρόσος ταῦρον ματαρέμου·
ωστόμιροσ διέγρωστι μή σπειριθείτω διατάξει τομ

Mojsije prima tablice
zakona,

Psaltir, Vašington
(DO cod. 3)

1084-1101.

(doba cara Aleksija I,
prvog iz dinastije
Komnina)

(obnavljanje antičkih
tradicija- renesansa
Komnina)

Anina pesma,
Psalter,
Vašington
(DO cod. 3)
1084-1101.

Blagovesti,
Psalтир,
Vašington (DO
cod. 3)
1084-1101.

ΤΗΓΙΟΝΥΜΗΙΚΩΝ ΜΗΡΚΑ

δειπνειν τηχίμου τερπει τη γαμίαστ
τὸ αργά μου, δώτο τὸ θεό τωστή μους ὅτι
δωθειεθέρβωτ τηρταπίμωστη μετο
δδύλησάντου, εδουταράσσο τούμψη μα
καριούστητ πάσαιε γέρμασι.
Ο τέσσαρις μεράδια ὁ διωατήται μερτέρα

Jonina pesma,
Psalтир,
Vašington
(DO cod. 3)
1084-1101.

Ἐγώ δέ τοι οὐκ ἔργα μάστημαι. χαρίσομαι δέ τοι θεῖον
οὐρανός· καὶ οὐδὲ μάρτυρα μάστημαι τούτον μάρτυρα
οὐ μηδέλλω· εἰ δὲ πάντα οὐτι γένεσθαι μάστημα· τούτοις
οὐαί μέτρη οὐδὲ μάστημα τοῦτον·

16

εἰπ. 10

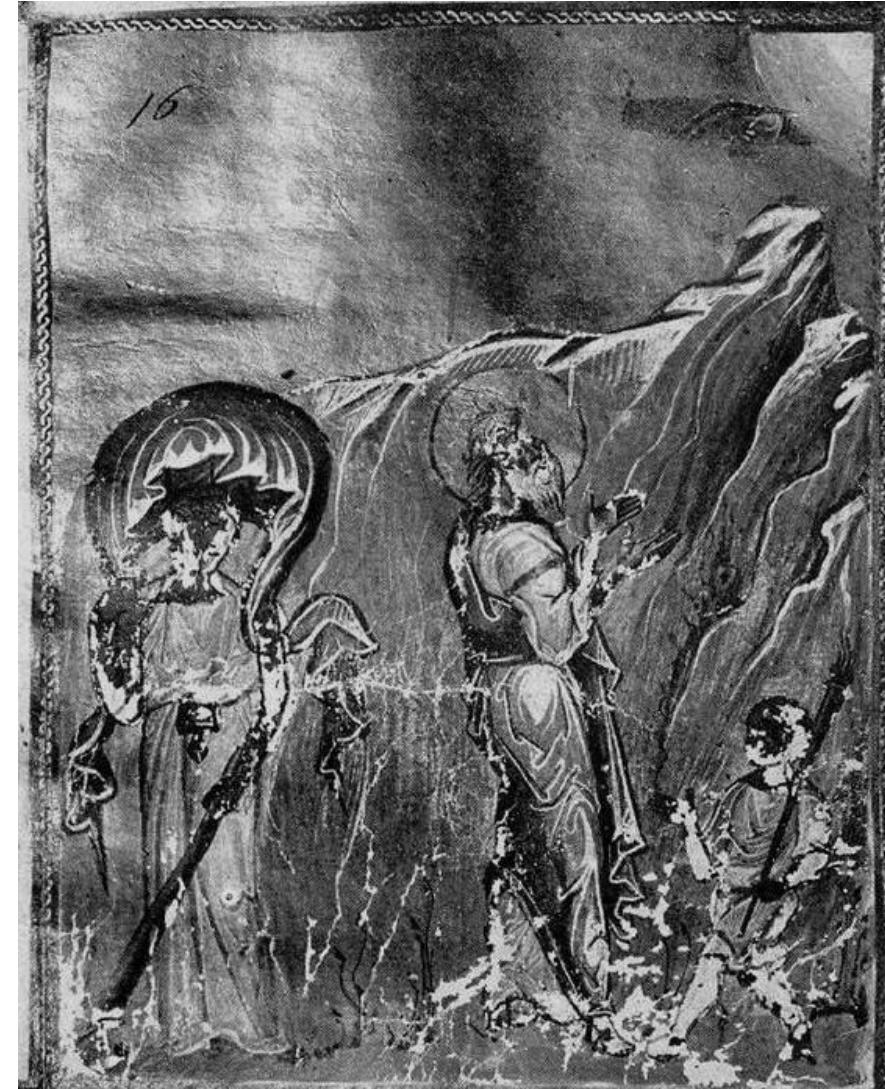
Α
Ι
Ω
Ι
Ω

Η ΚΑΙ ΧΙΛΙΟΙ ΣΕ ΕΥΧΗΣΤΟΠΛΕΟΝ

Κρυπτή ορθρίζει τὸ αρχῶμα σταροσσόν· θό-

Isaijina molitva,
Psalter, Washington
(DO cod. 3)
1084-1101.

Isajina molitva, Pariski psaltir (Par. gr. 139), prva polovina X veka

Isajina molitva, Psalmir, Vašington (DO cod. 3), 1084-1101.
(povratak antičkim tradicijama kroz uzore renesanse Makedonaca)

Arhitektura

Crkve većinom plana upisanog krsta sa kupolom (na pandantifima ili na trompama) i sa pripratom na zapadu, građene kamenom, opekom ili alternacijom kamena i opeke

Primeri:

Carigrad, Nea, Nova crkva Vasilija I (867-886) (uzor- nesačuvana)

Carigrad, severna crkva manastira Konstantina Lipsa, 907-911.

Carigrad, Mireleon, 920.

Sveta Gora, Velika Lavra, posle 961.

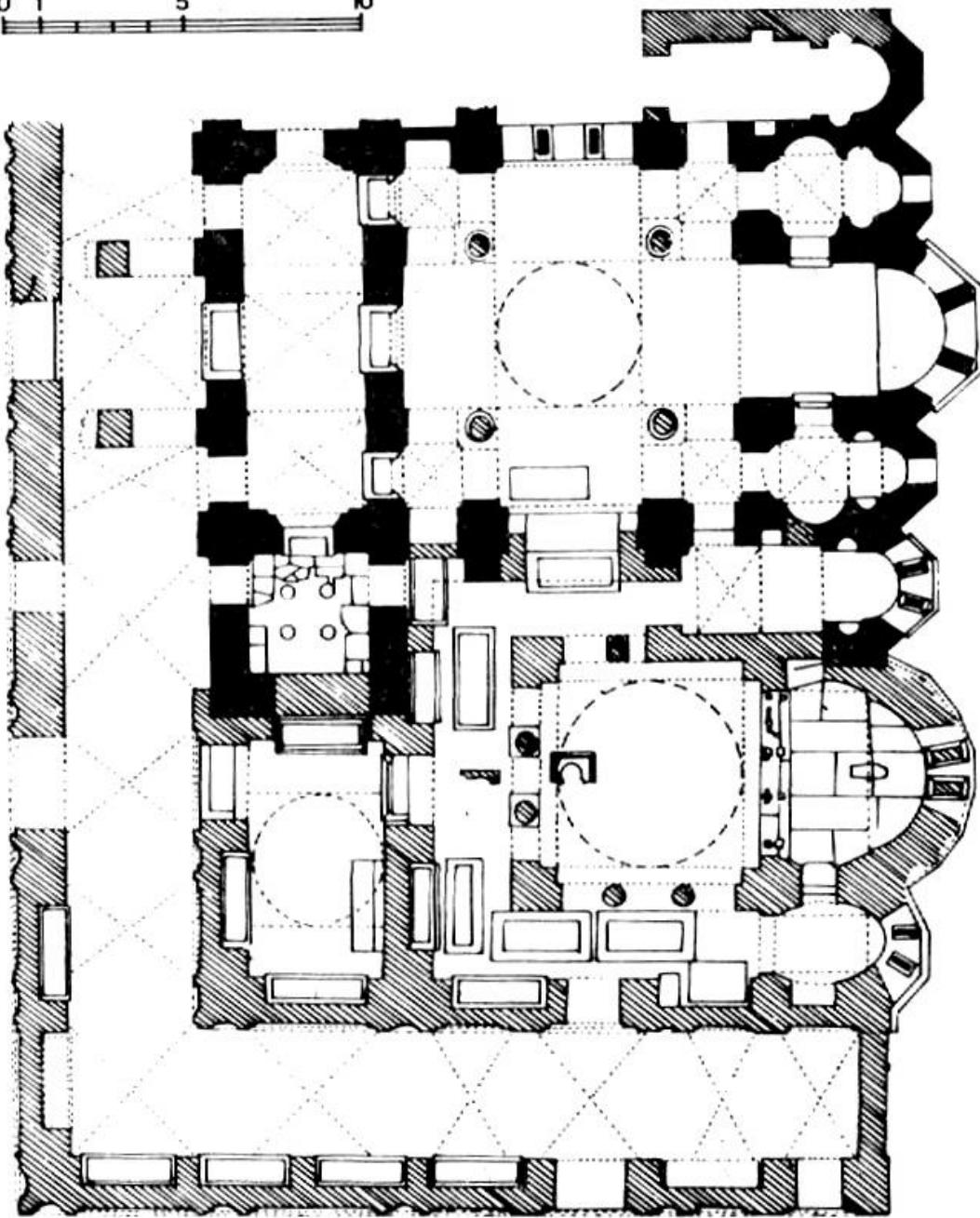
Hosios Luka, Fokida, XI vek

Hios, Nea moni (Novi manastir), 1042-1054.

Dafni kod Atine i Eleuzine, druga polovina XI veka

Carigrad, Manastir Pantokrator, 1136.

0 1 5 10

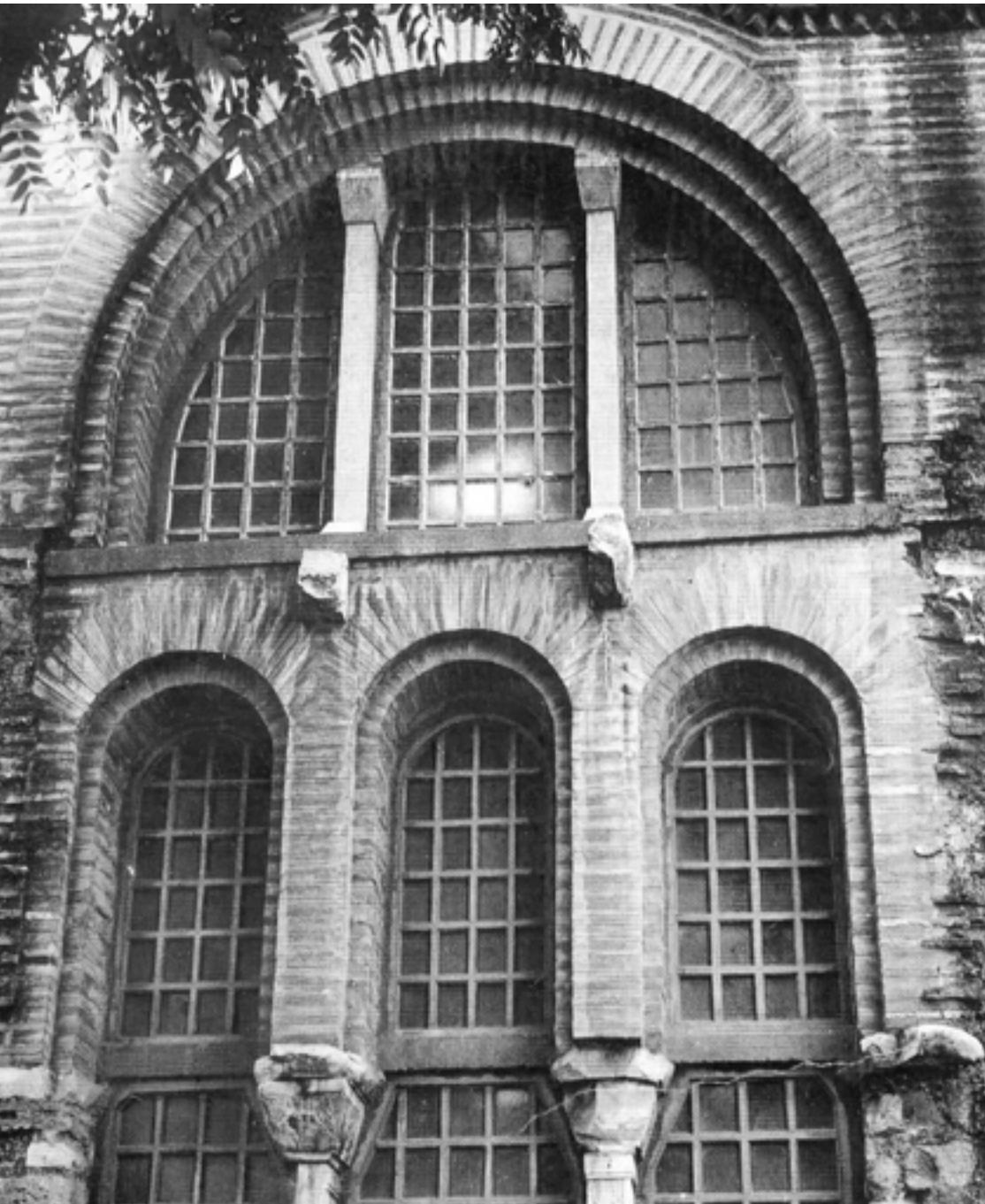

Severna
(Bogorodičina)
crkva manastira
Konstantina
Lipsa,
Carigrad, 907-911,
osnova

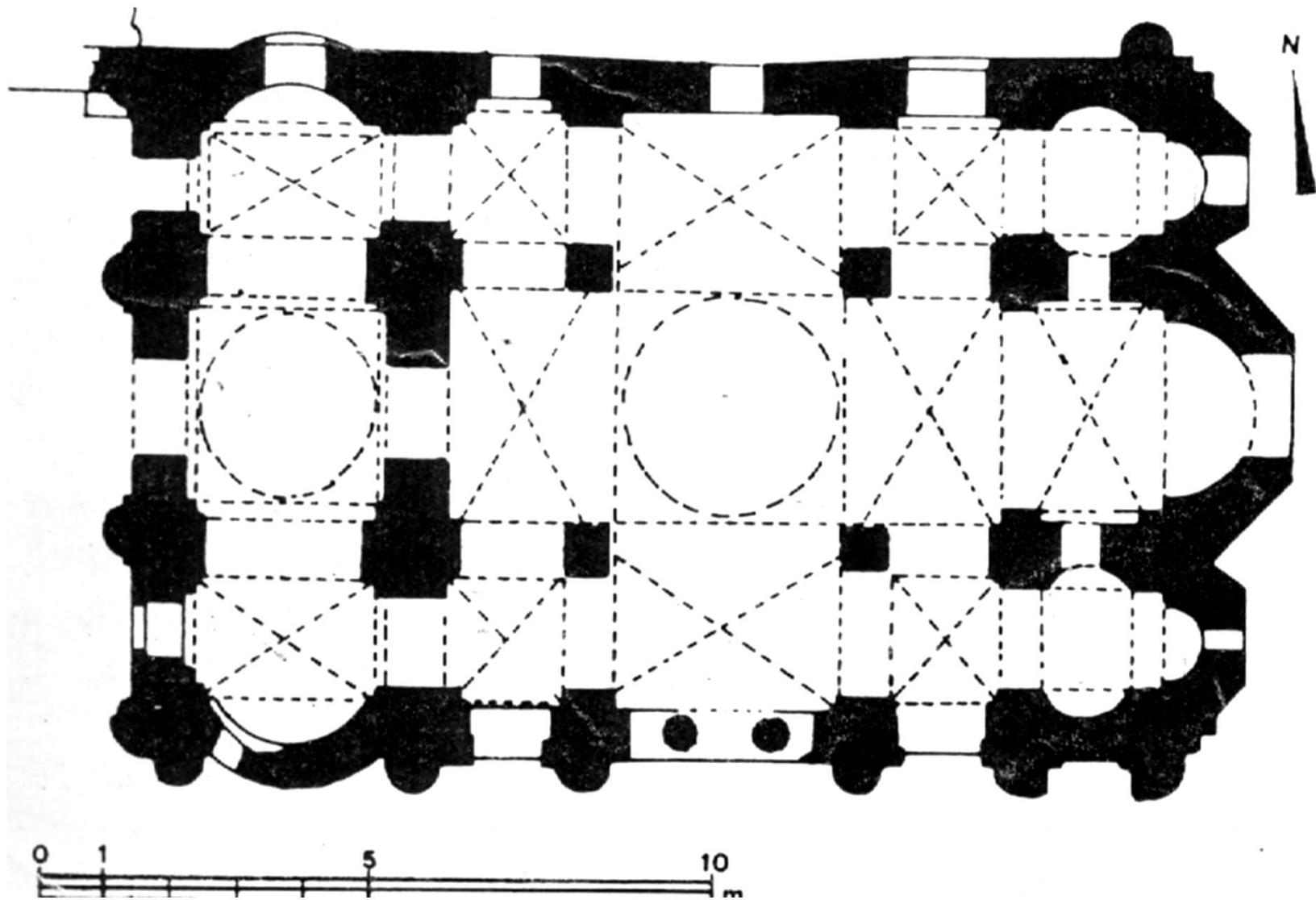
uzor za ovu crkvu
(petokupolna)
Nea, Nova crkva
Vasilija I (867-
886) u Carigradu

Severna
crkva
manastira
Konstantina
Lipsa,
Carigrad,
907-911,
izgled sa
severa
(način zidanja
opekom i
veliki broj
prostranih
otvora)

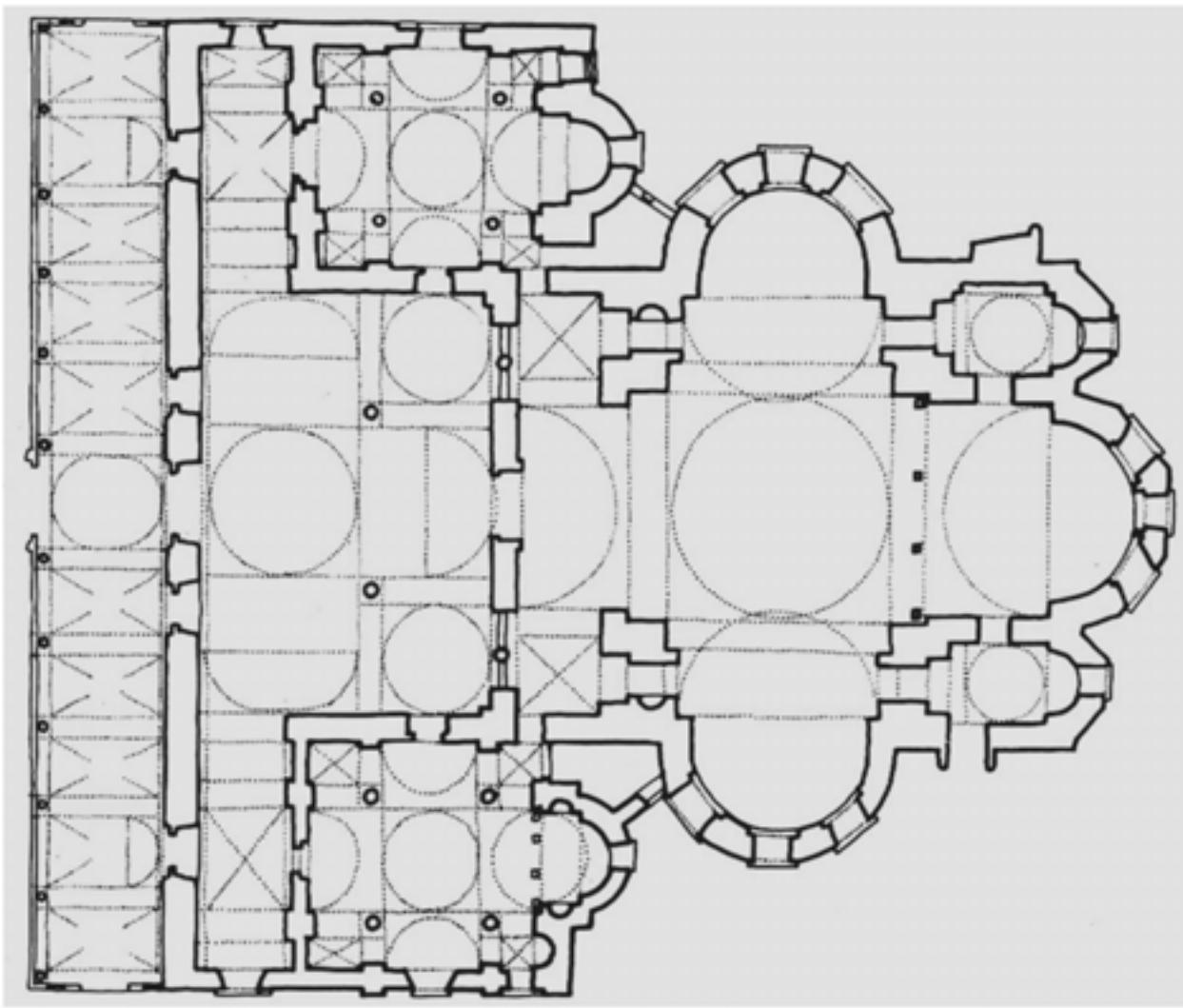
Severna crkva
manastira
Konstantina
Lipsa,
Carigrad,
907-911,
veliki prozori na
severnom zidu

Mireleon, Carigrad, 920, osnova
(spratna crkva uz palatu admirala Romana Lakapina koji je 920. postao car)
(u osnovnoj koncepciji ponovljen uzor severne crkve Konstantina Lipsa)

Mireleon, Carigrad, 920, izgled sa severozapada
(način zidanja opekom,
odjek podele unutrašnjeg prostora na fasadama i veliki otvori)

Katolikon, Velika Lavra, Sveta Gora, posle 961, osnova,
ktitor Atanasije Atoski uz pomoć cara Romana II Makedonca (959-963),
polukružne pevnice za smeštaj horova monaha čine
trikonhosni plan karakterističan za Svetu Goru

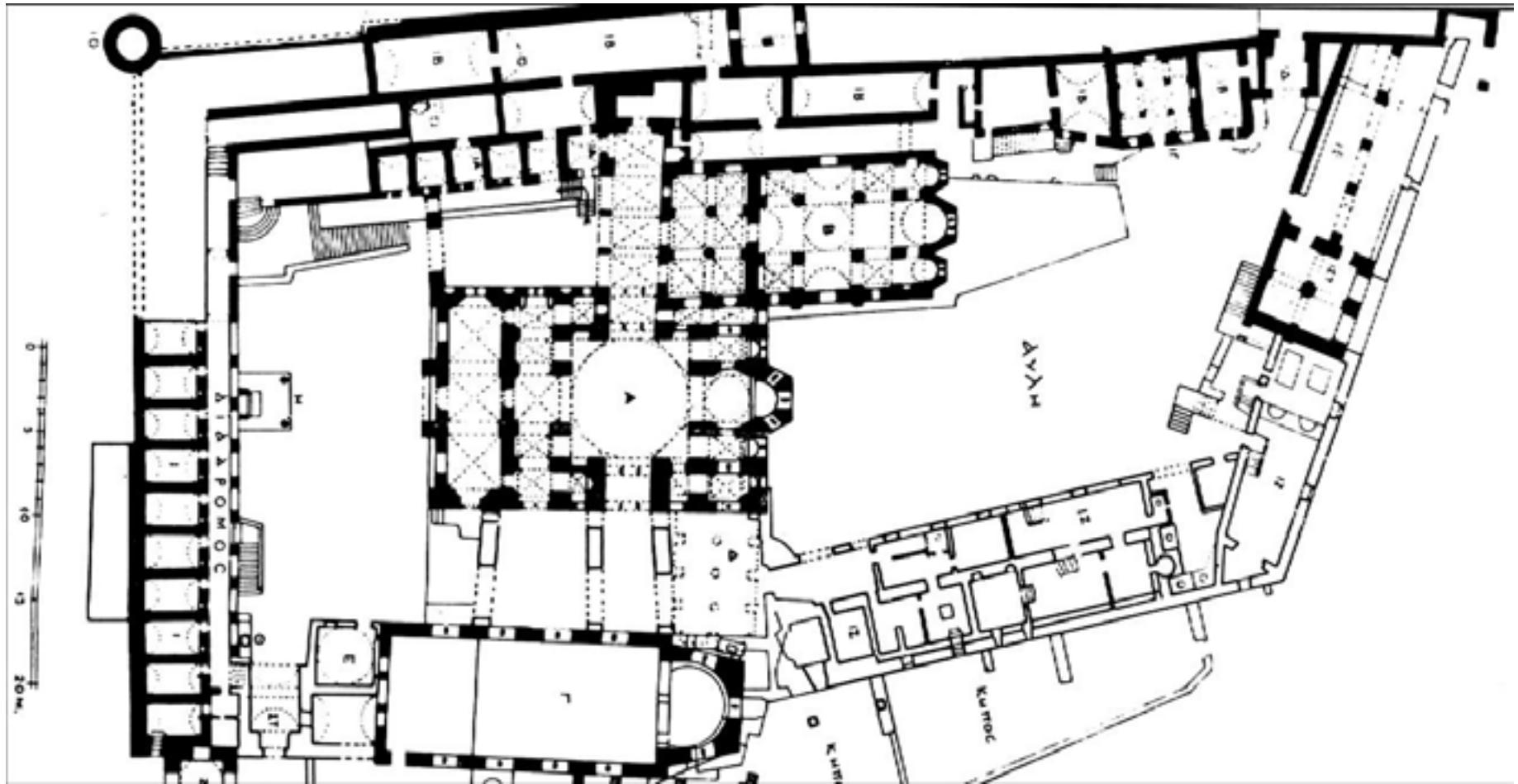
Velika Lavra, Sveta Gora, posle 961, pogled na manastir

Velika Lavra, Sveta Gora, posle 961, pogled na manastir

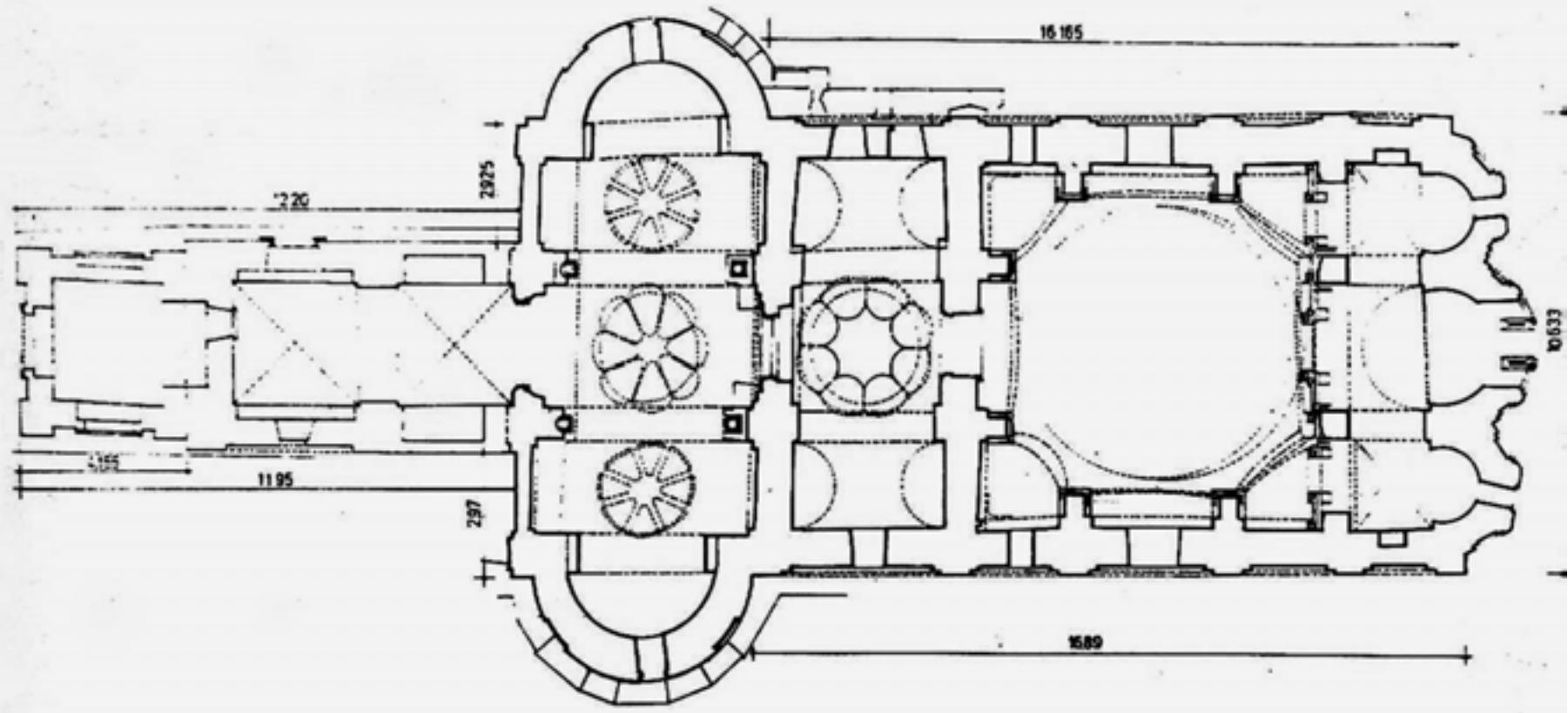
Sv. Vrači, Kostur (Kastorija), XII vek
primer trajanja bazilikalnog plana
(osobito u Makedoniji)

Hosios Luka, pored Delfa, Fokida, XI vek, osnova,
A- velika crkva Hosios Luke sa kriptom, B- Bogorodičina crkva
(velika crkva osnove razvijenog upisanog krsta sa širokom kupolom
koja počiva na trompama oslonjenim na osam snažnih stubaca, sa
pripratom na zapadu i prostranom podzemnom kriptom)

Hosios Luka, pored Delfa, Fokida, XI vek,
Pogled na crkvu Hosios Luke sa jugozapada

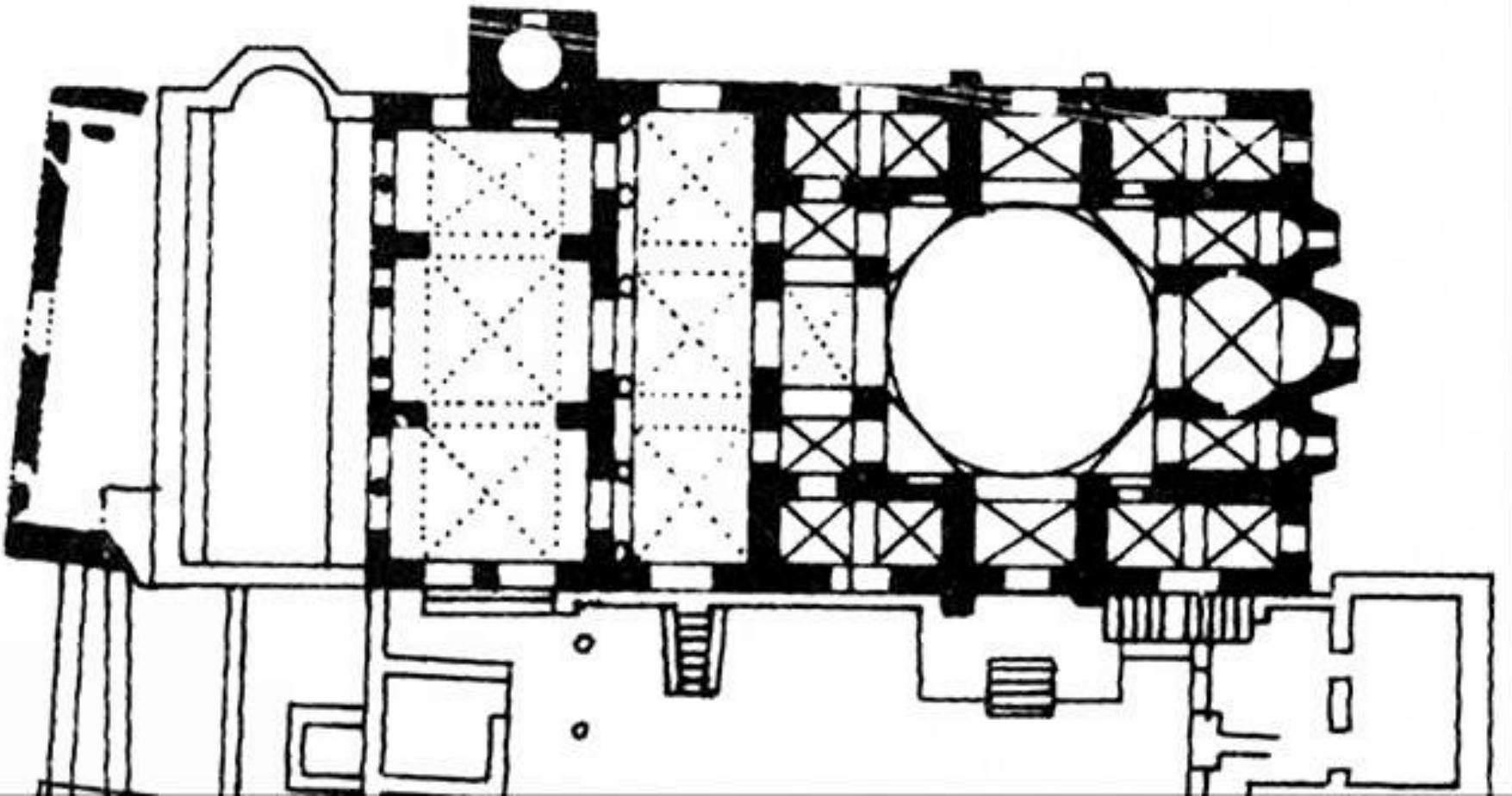
Nea moni (Novi manastir) na Hiosu, 1042-1054.
(dva monaha sa Hiosa i car Konstantin IX Monomah), osnova crkve
(crkva osnove sažetog upisanog krsta sa širokom kupolom
na trompama koje počivaju na osam oslonaca,
sa pripratom podeljenom u tri prostora od kojih je srednji zasveden
kupolom i
spoljnom pripratom sa tri kupole)

Nea moni
(Novi manastir)
na Hiosu,
1042-1054.
pogled na crkvu
sa
severozapada

Nea moni
(Novi manastir)
na Hiosu,
1042-1054,
enterijer, trompe

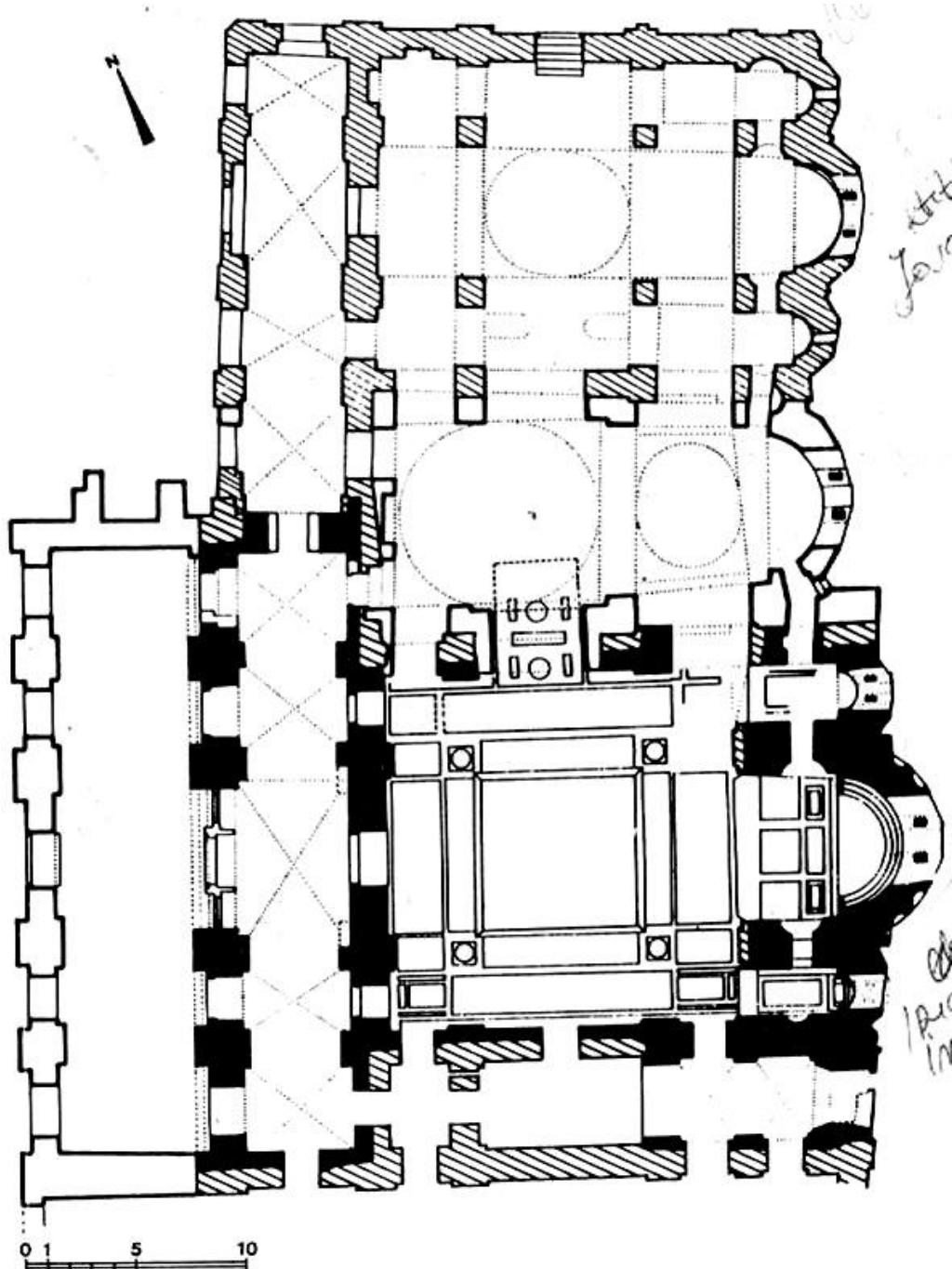

Dafni između Atine i Eleuzine, druga polovina XI veka,
Bogorodičina crkva, osnova, ktitor nepoznat
(crkva osnove razvijenog upisanog krsta
sa širokom kupolom na trompama postavljenim na osam snažnih oslonaca,
pripratom i spratnom spoljnom pripratom)

Dafni
između
Atine i
Eleuzine,
druga
polovina
XI veka,
pogled na
crkvu sa
zapada

(zidanje
kamenom
i opekom
u
kloazone
tehnici)

Manastir Pantokrator,
Carigrad, dinastički
manastir Komnina,
Osnova

Severna crkva Hrista
Pantokratora- carica Irina
(1118-1124)

Južna crkva- Bogorodica
Eleusa- car Jovan II
(1118-1143)

Srednja crkva- Arhanđeo
Mihailo- car Jovan II
(1118-1143)- grobna
crkva careva Komnina i
pojedinih Paleologa

Manastir Pantokrator,
Carigrad,
1136,
zapadna fasada
(zidanje opekom i
fasade na kojima se
jasno uočava
unutrašnja podela
prostora)

Manastir Pantokrator, Carigrad, 1136.
kupole na pandantifima u srednjoj i južnoj crkvi

Mozaici

Primeri:

Carigrad, Sv. Sofija, od IX do XII veka

Hosios Luka, Fokida, XI vek

Hios, Nea Moni, 1042-1054.

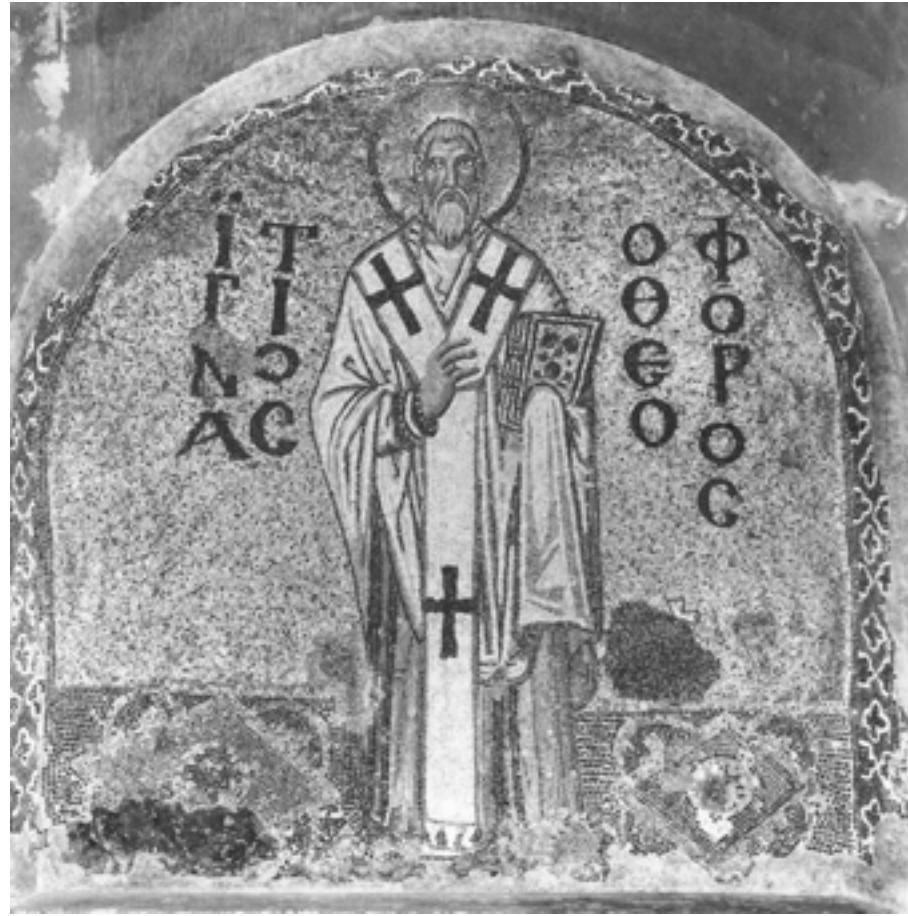
Dafni, između Atine i Eleuzine, oko 1100.

Sveta Sofija, Carigrad,
mozaik u oltarskoj apsidi,
867.

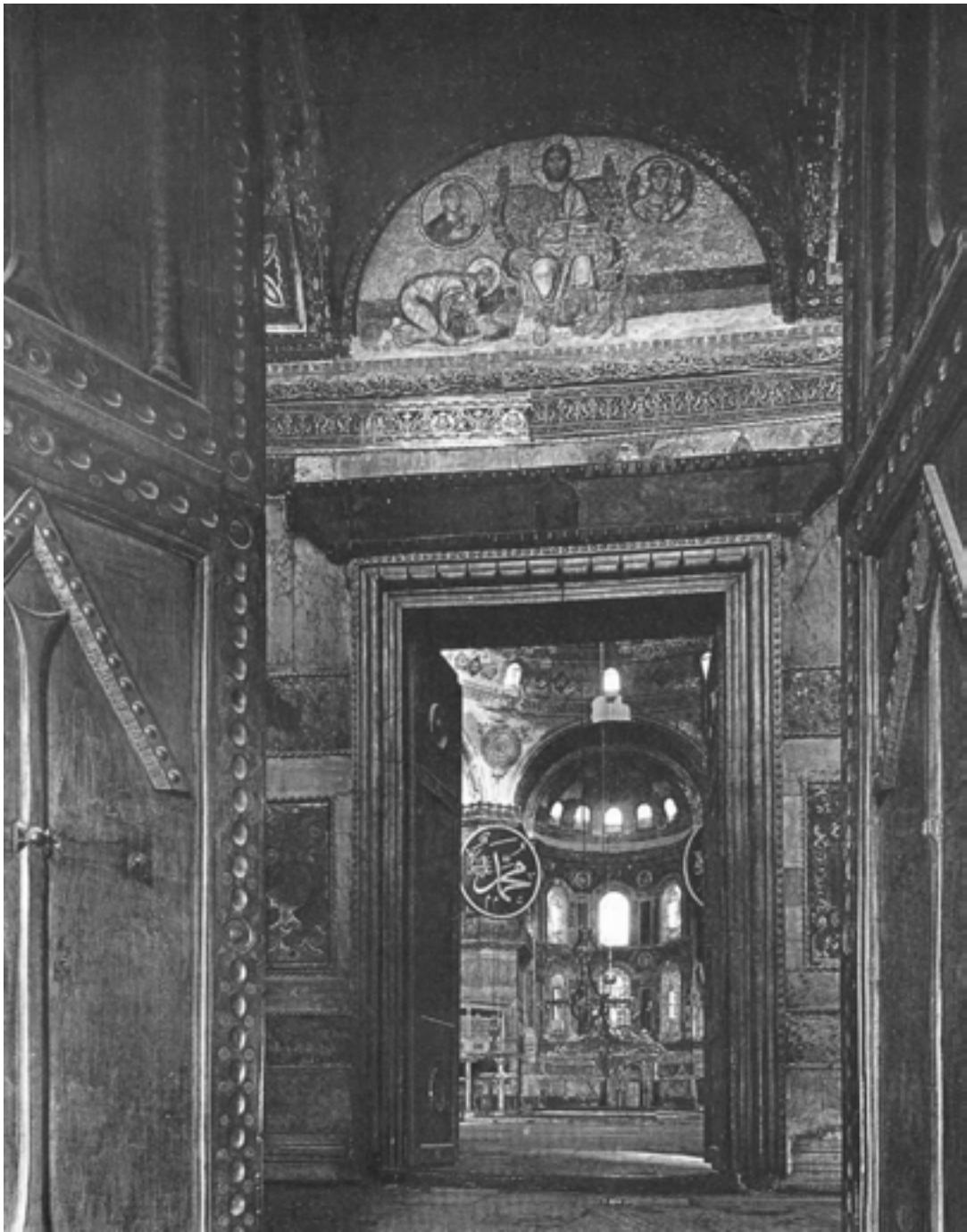

Sveta Sofija, Carigrad,
mozaik uz oltarsku
apsidu, 867.

Sveta Sofija, Carigrad, mozaici u severnom timpanonu, kraj IX veka

Sveta Sofija,
Carigrad,
mozaik u luneti
nad ulazom u
hram,
886-912,
car Lav VI Mudri

Sveta Sofija, Carigrad, mozaik u luneti nad ulazom u hram,
886-912, car Lav VI Mudri

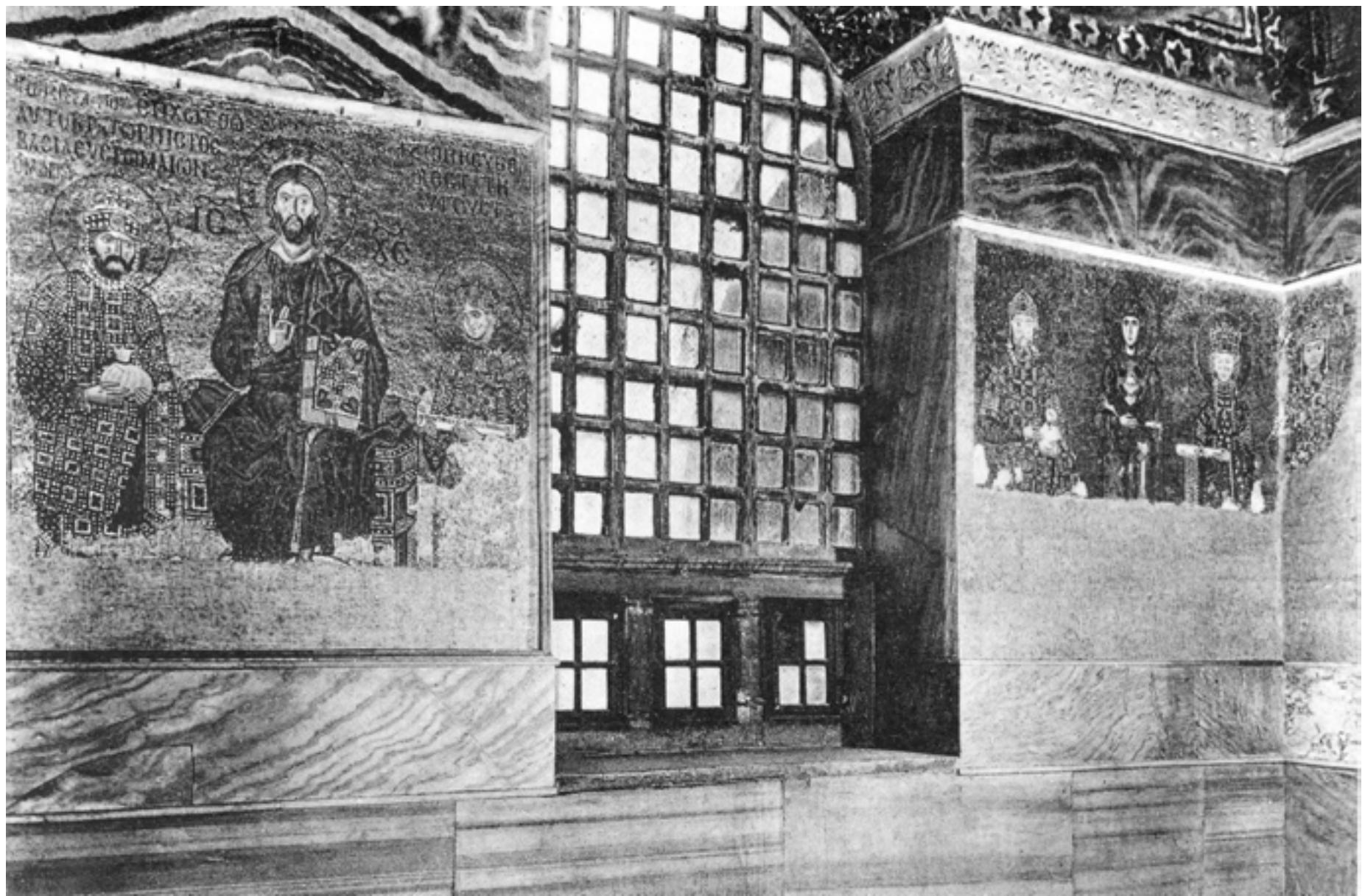
Sveta Sofija, Carigrad,
mozaik na severnoj galeriji,
912,
car Aleksandar

Sveta Sofija, Carigrad, mozaik u južnom vestibilu,
druga polovina X veka, car Justinijan i car Konstantin

Sveta Sofija, Carigrad, mozaik u južnom vestibilu,
druga polovina X veka, car Justinijan i car Konstantin

Sveta Sofija, Carigrad, mozaici na južnoj galeriji .

Sveta Sofija, Carigrad, mozaik na južnoj galeriji, 1034-1042.
carica Zoja (kći Konstantina VIII) i car Konstantin IX Monomah (ktitor
Nea moni na Hiosu) (ranije- Roman III Argir, Mihailo IV)

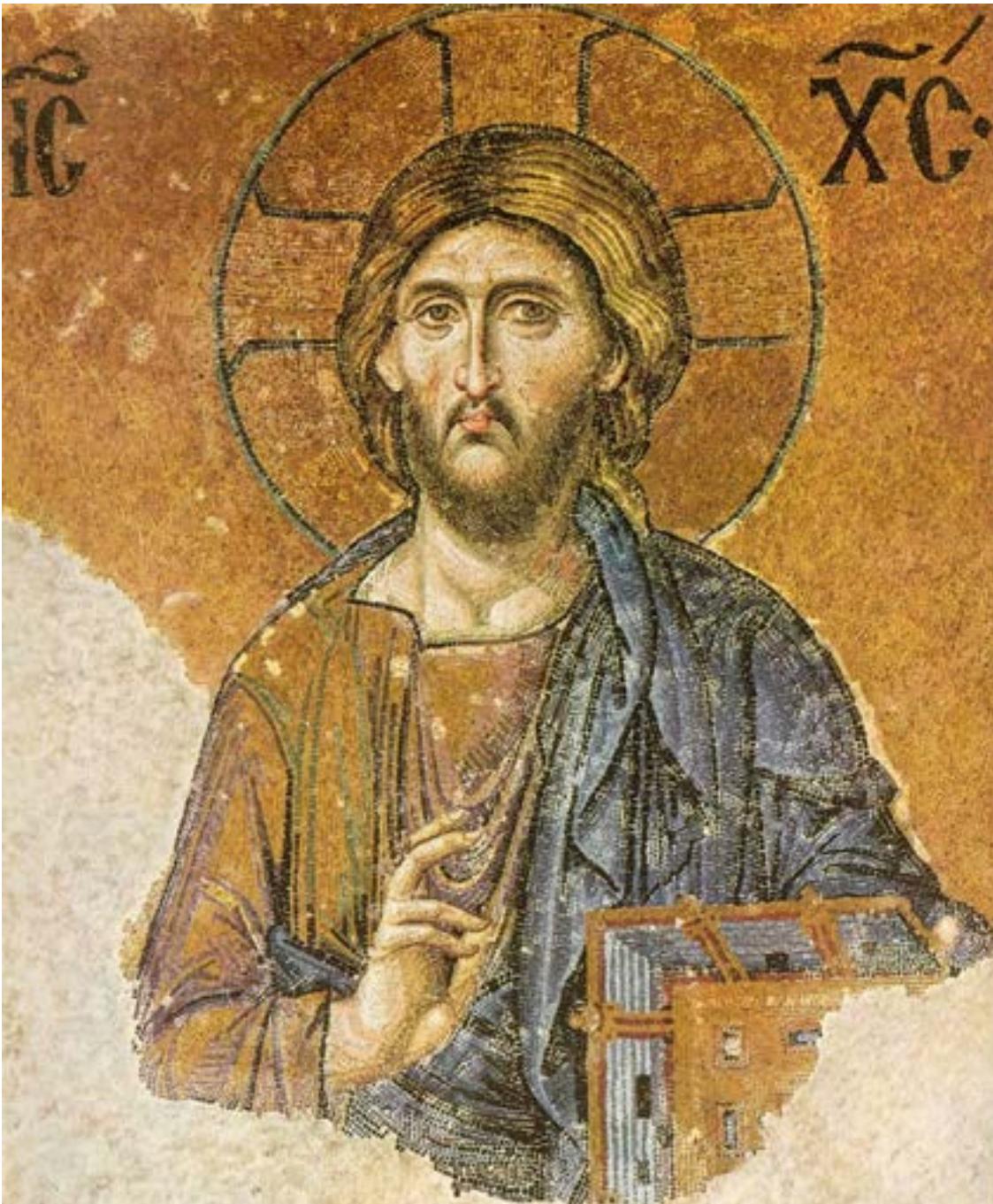

Sveta Sofija, Carigrad, mozaik na južnoj galeriji, 1118.
car Jovan II Komnin i carica Irina

Sveta Sofija, Carigrad, mozaik na južnoj galeriji,
druga polovina XII veka?, Deisis

Sveta Sofija,
Carigrad,
mozaik na
južnoj galeriji,
druga polovina
XII veka?,
Deisis, detalj

Hosios Luka u Fokidi

Velika crkva ukrašena je mozaicima verovatno početkom XI veka

Niži delovi zidova oplaćeni su mermerom i mozaici se nalaze u višim zonama

U oltaru u oltarskoj apsidi je Bogorodica sa malim Hristom u konhi (u crkvama tog doba još nema Pričešća apostola i Službe arhijereja), u slepoj kaloti pred apsidom je Silazak svetog Duha, a u bočnim delovima ubičajeni svetitelji i starozavetni prizori

Mozaici u kupoli su uništeni

U trompama su početni događaji Velikih praznika

U bočnim delovima naosa nalaze se brojne predstave različitih svetitelja među kojima su i lokalni sv. monasi i osnivač ovog manastira blaženi Luka

U priprati su prikazani brojni svetitelji i nekoliko scena Velikih praznika i Pranje nogu i Neverovanje Tomino

Kompozicije su svedene na neophodne učesnike i postavljene na zlatnu pozadinu, oblici jednostavni, razmere pomalo zdepaste, pokreti svedeni

Poreklo tvoraca ovih mozaika nije poznato

Hosios Luka u Fokidi, XI vek, Pogled na oltarski prostor

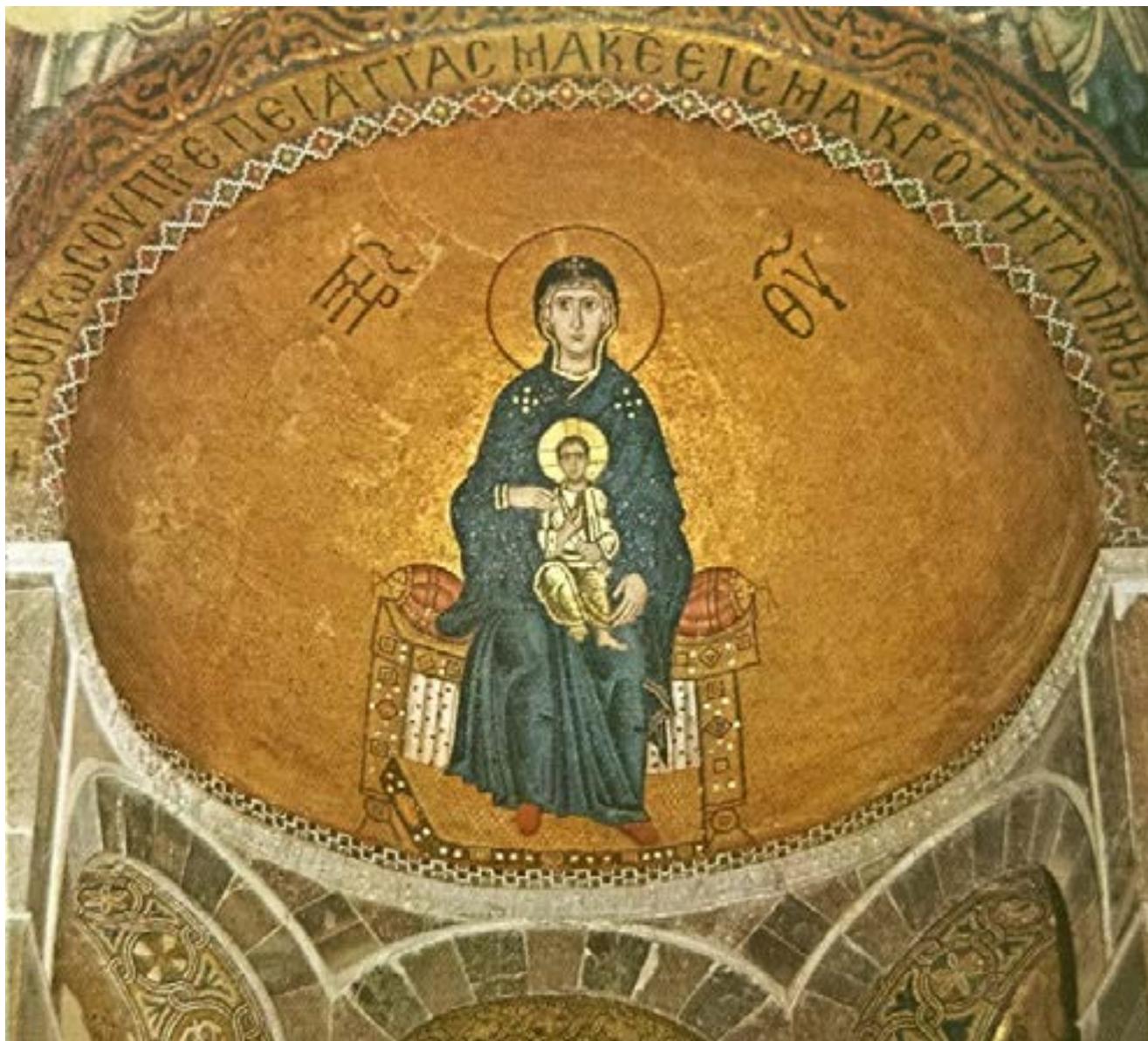

U oltarskoj apsidi je Bogorodica sa malim Hristom u konhi (u crkvama tog doba još nema Pričešća apostola i Službe arhijereja)

U slepoj kaloti pred apsidom je Silazak svetog Duha

Hosios Luka u Fokidi, XI vek, Sv. Luka,
na zapadnom zidu nad severnim ulazom u naos

Hosios Luka u Fokidi, XI vek, mozaik, naos,
konha oltarske apside

Hosios Luka u Fokidi, XI vek, mozaik, naos, trompa kupole .

Hosios Luka u Fokidi, XI vek, mozaik, naos, trompa kupole

Hosios Luka u
Fokidi, XI
vek, mozaici,
priprata, pred
glavnim
ulazom u
naos

Hosios Luka u Fokidi, XI vek, mozaici,
priprata, pred severnim ulazom u naos

Hosios Luka u Fokidi, XI vek, mozaici u priprati .

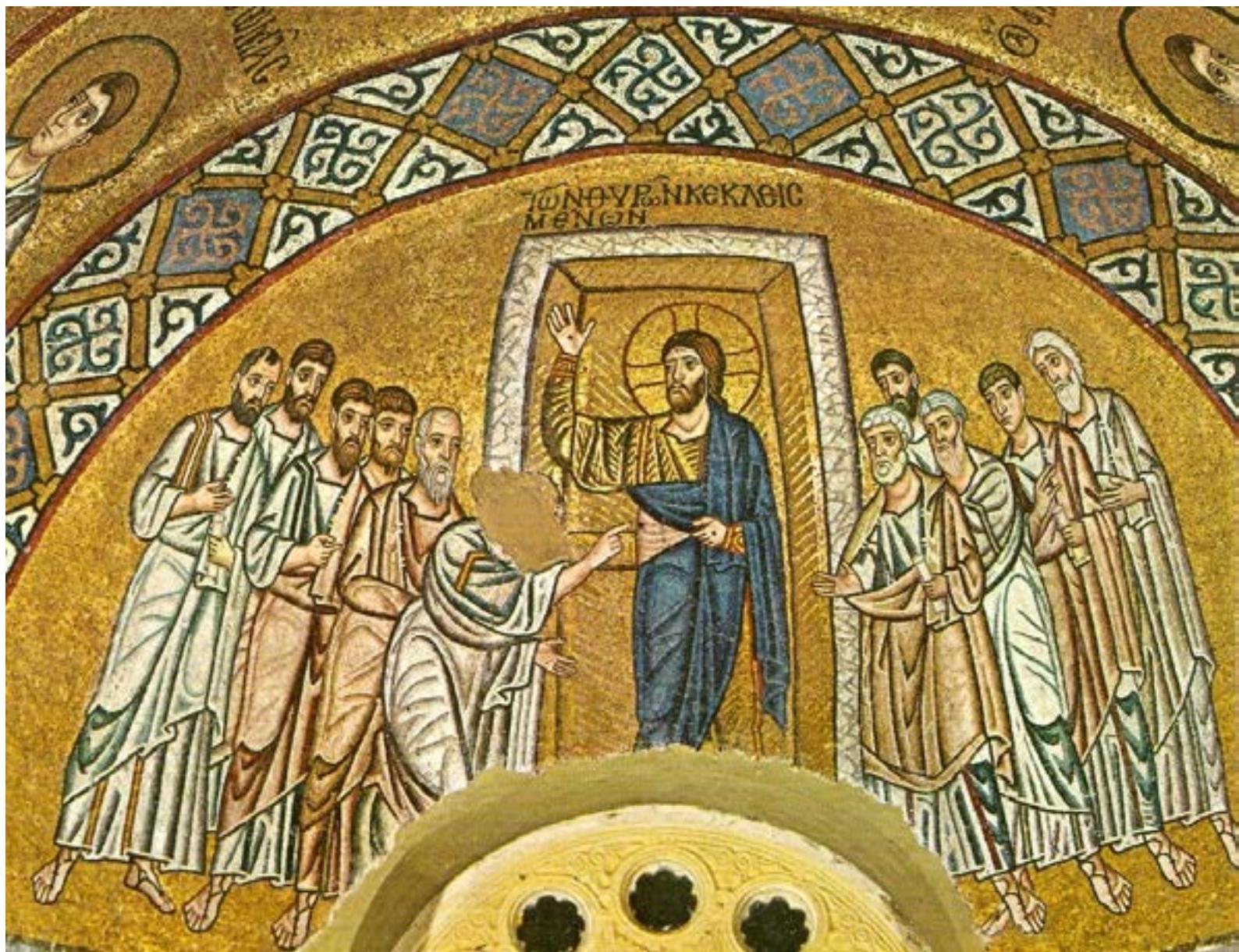
Hosios Luka u Fokidi, XI vek, mozaik u priprati .

Hosios Luka u Fokidi, XI vek, mozaik u priprati

Hosios Luka u Fokidi, XI vek, mozaik u priprati

Hosios Luka u Fokidi, XI vek, mozaik u priprati

Nea Moni na Hiosu

Crkva je ukrašena između 1042. i 1054, u vreme Konstantina IX Monomaha koji je sa dva monaha sa Hiosa bio ktitor manastira
Program predstava sličan je onom u Hosios Luki

U oltaru je Bogorodica u konhi apside

U kupoli su uobičajene predstave

U trompama i višim delovima zidova naosa i priprate je ciklus Velikih praznika dopunjen nekolikim scenama Stradanja

U spoljnoj priprati u srednjoj kupoli očuvana je predstava Bogorodice

U nižim delovima priprate i spoljne priprate prikazani su brojni svetitelji

Scene su jednostavne, svedene na neophodne učesnike i postavljene na zlatnu pozadinu, figure nešto vitkije sa uskim spuštenim ramenima, lica izdužena i asketska sa velikim očima prodornog pogleda

Nea Moni, Hios, 1042-1054 (Konstantin IX Monomah),
mozaik u trompi kupole

Raspeće,
Hosios Luka u Fokidi, XI vek (levo)
Nea Moni, Hios, 1042-1054 (desno)

Nea Moni, Hios,
1042-1054
(Konstantin IX
Monomah),
mozaik u trompi
kupole

Nea Moni, Hios, 1042-1054 (Konstantin IX Monomah),
mozaik u trompi kupole

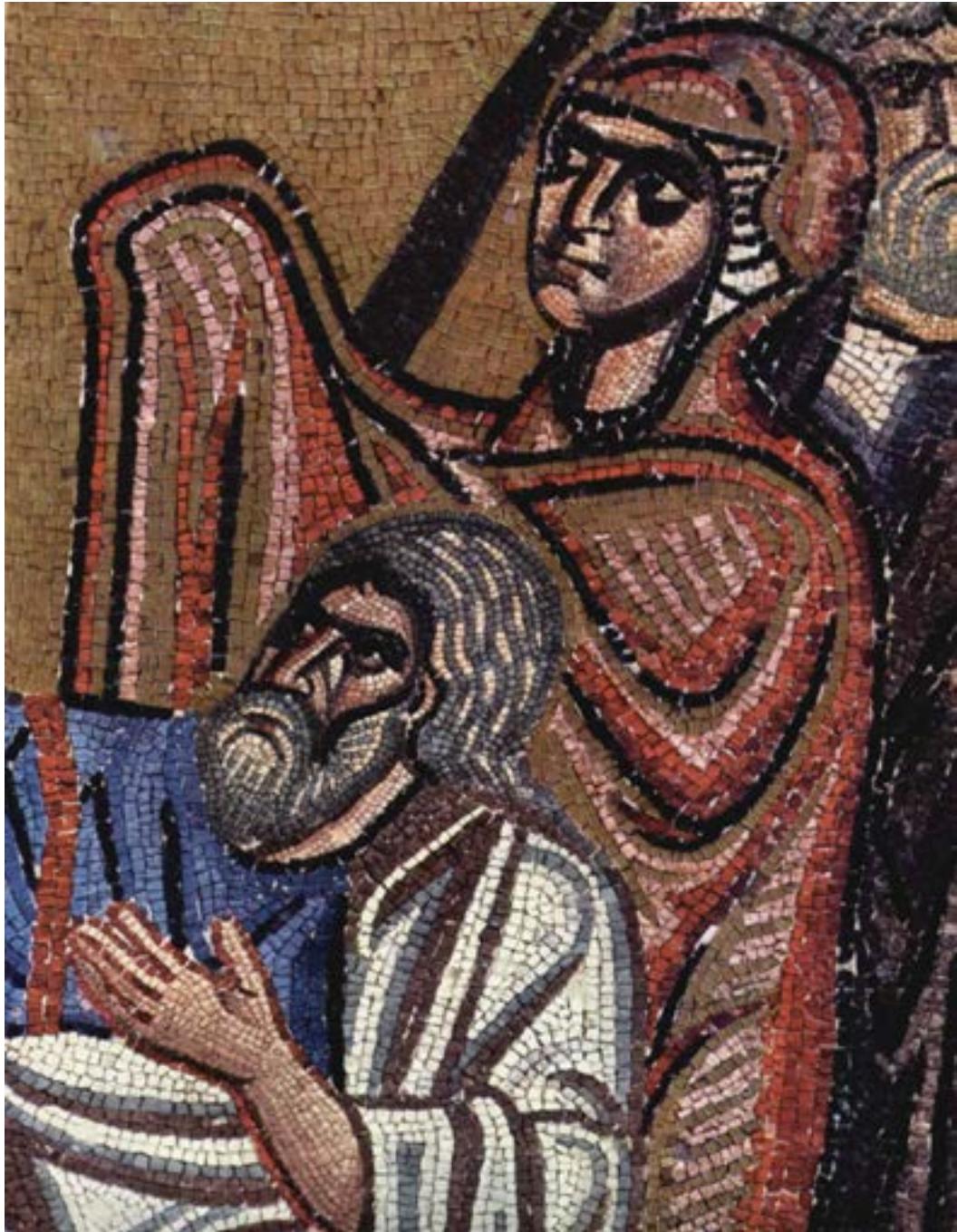
Silazak u Ad

Hosios Luka u Fokidi,
XI vek

Nea Moni, Hios,
1042-1054
(Konstantin IX Monomah)

Nea Moni, Hios,
1042-1054
(Konstantin IX
Monomah),
mozaik u trompi
kupole, detalj

Nea Moni, Hios, 1042-1054 (Konstantin IX Monomah),
mozaik u trompi kupole, detalj

Dafni

Crkva je ukrašena oko 1100.

Mozaici su u mnogim delovima prilično postradali, a ono što je preostalo upućuje na program srodan onima u Hosios Luki i na Hiosu, kao i na proširenje ciklusa scena

U oltaru u apsidi je Bogorodica sa malim Hristom okružena anđelima (kao u Hosios Luki), a u bočnim prostorima uobičajeni svetitelji

U kupoli su uobičajene predstave

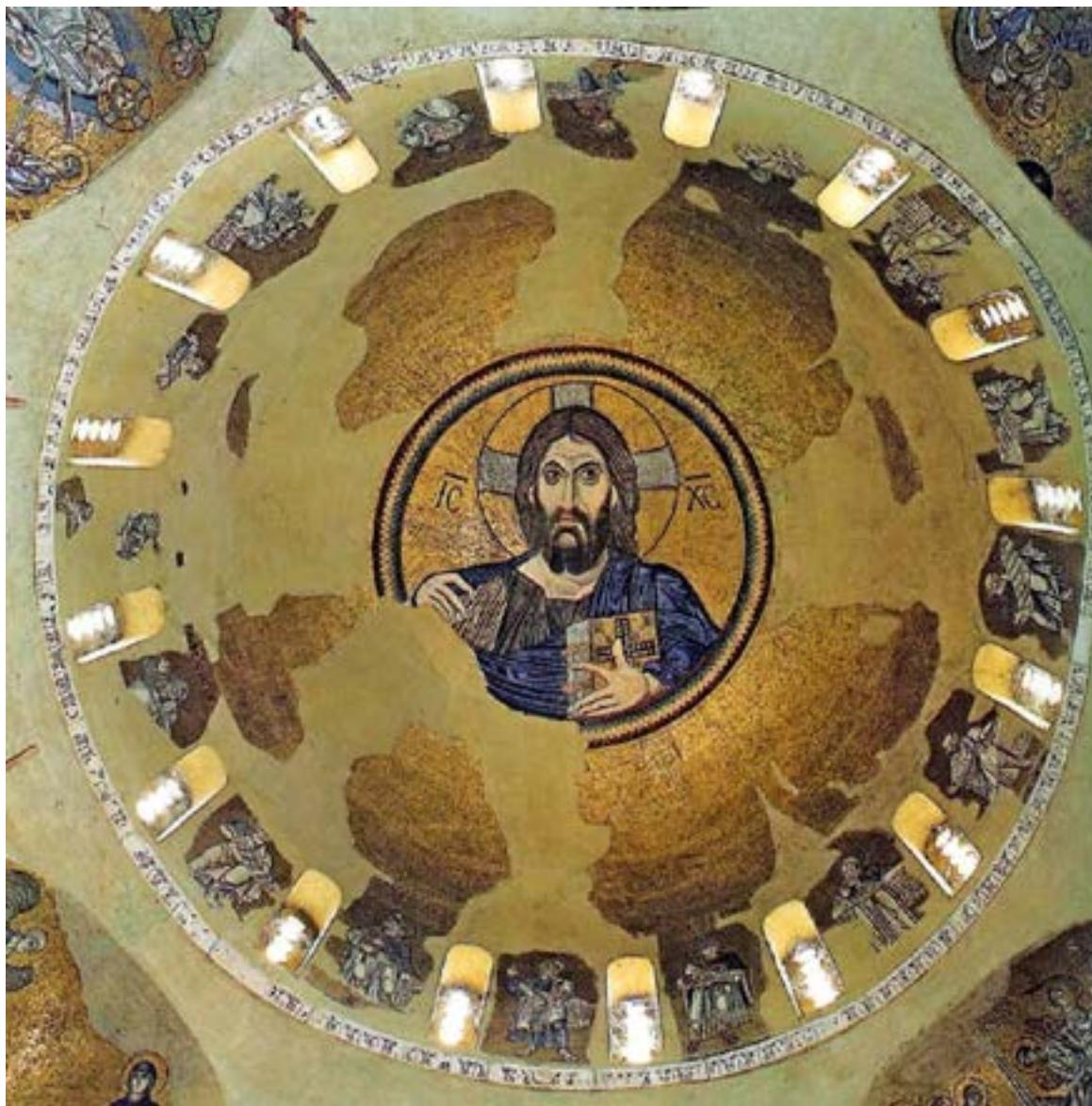
U naosu trompe i gornje delove zidova zauzimaju scene Velikih praznika dopunjene prizorima iz Bogorodičinog života (Rođenje Bogorodice, Poklonjenje mudraca) i Hristovih javljanja posle vaskrsenja (Neverovanje Tomino)

U nižim delovima zidova i u bočnim prostorima prikazani su različiti svetitelji

U priprati su scene ciklusa života Bogorodice (zaštitnice hrama) u južnom i Stradanja u severnom delu

Kompozicije su skladne, figure finih silueta i pokreta, oblikovane sa osećajem za punoču oblika koje upućuje na antička nadahnuća

Postoje prepostavke da su tvorci mozaika bili iz Carigrada

Dafni, između Atine i Eleuzine, oko 1100,
mozaik, naos, kupola, tambur

Dafni, između Atine i Eleuzine, oko 1100,
mozaik, naos, kupola, kalota

Dafni, između Atine i Eleuzine, oko 1100,
mozaik, naos, kupola, tambur

Dafni, između Atine i Eleuzine, oko 1100,
mozaik, naos, trompa kupole

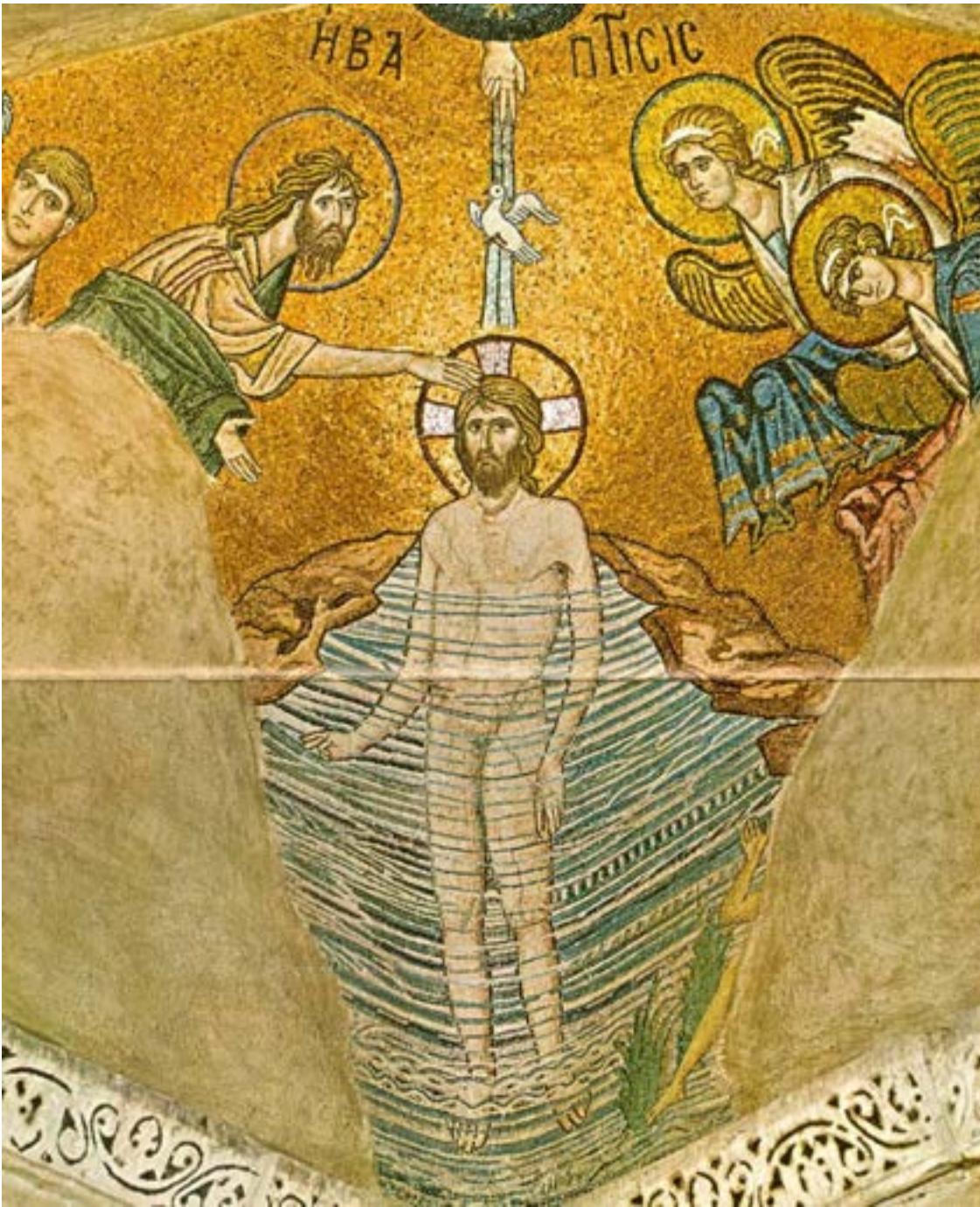

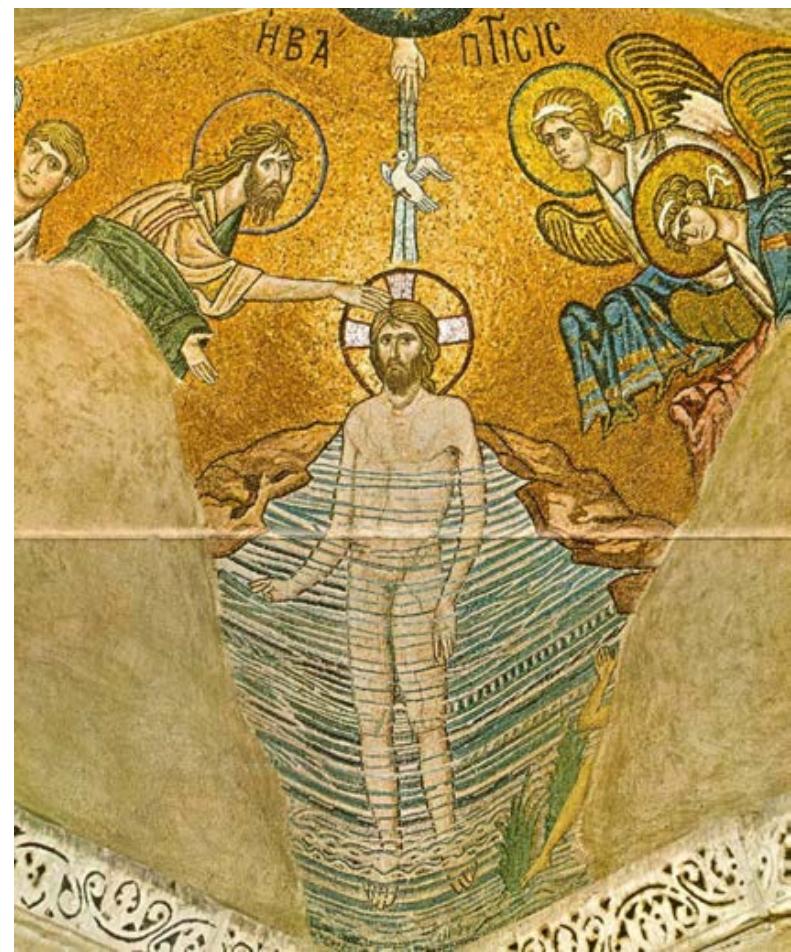
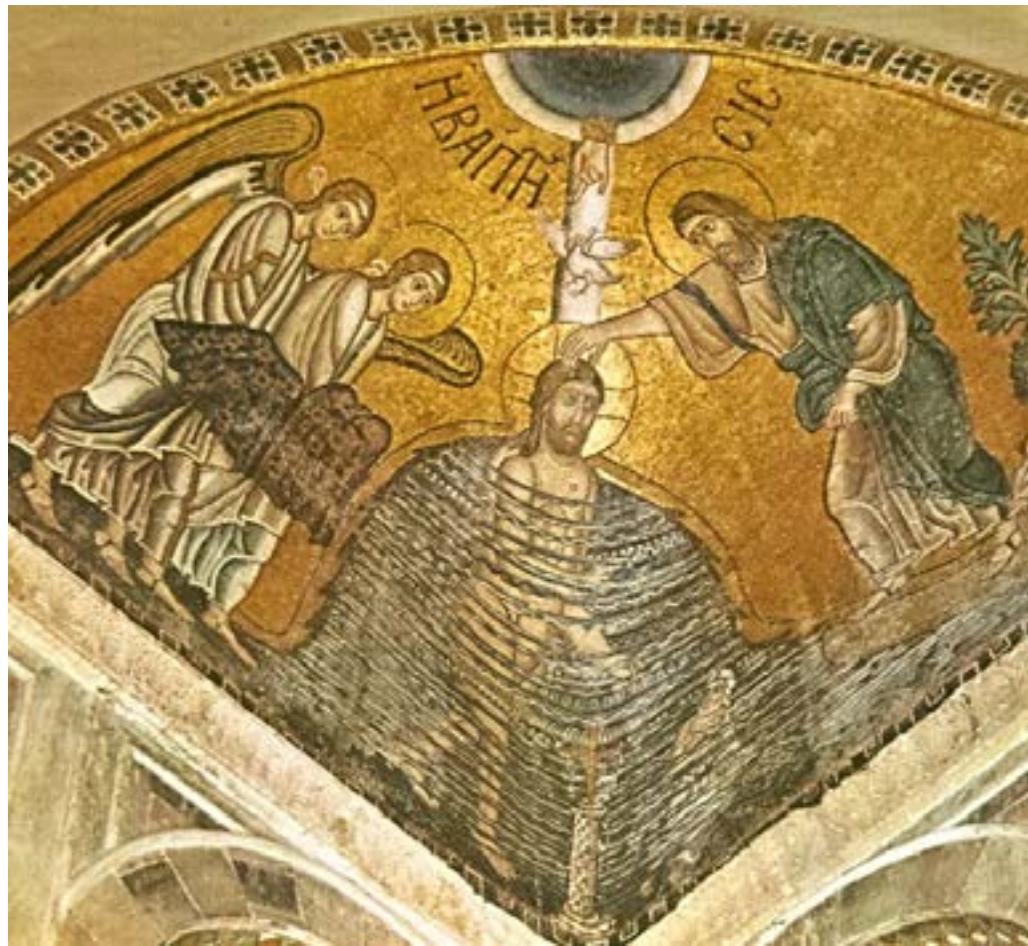
Dafni, između Atine i Eleuzine, oko 1100,
mozaik, naos, trompa kupole

Rođenje Hristovo
Hosios Luka u Fokidi, XI vek (levo)
Dafni, oko 1100. (desno)

Dafni, između
Atine i Eleuzine,
oko 1100,
mozaik, naos,
trompa kupole

Krštenje Hristovo
Hosios Luka u Fokidi, XI vek (levo)
Dafni, oko 1100. (desno)

Dafni, između
Atine i
Eleuzine,
oko 1100,
mozaik, naos

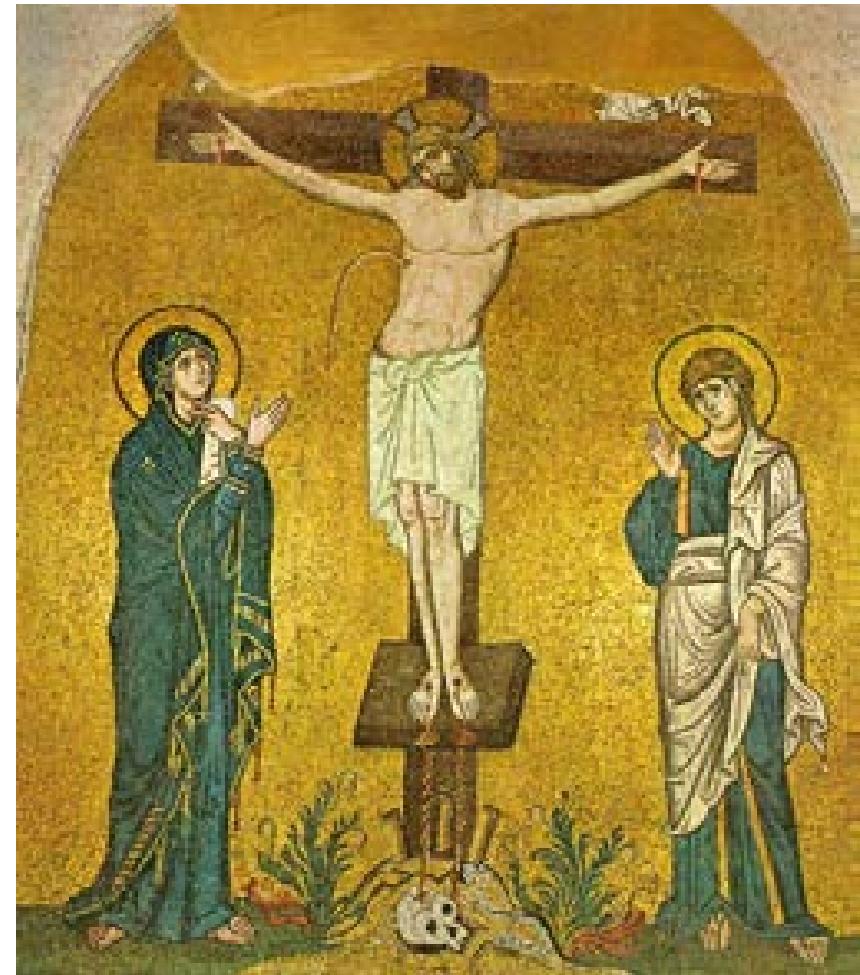

Dafni, između
Atine i
Eleuzine,
oko 1100,
mozaik, naos

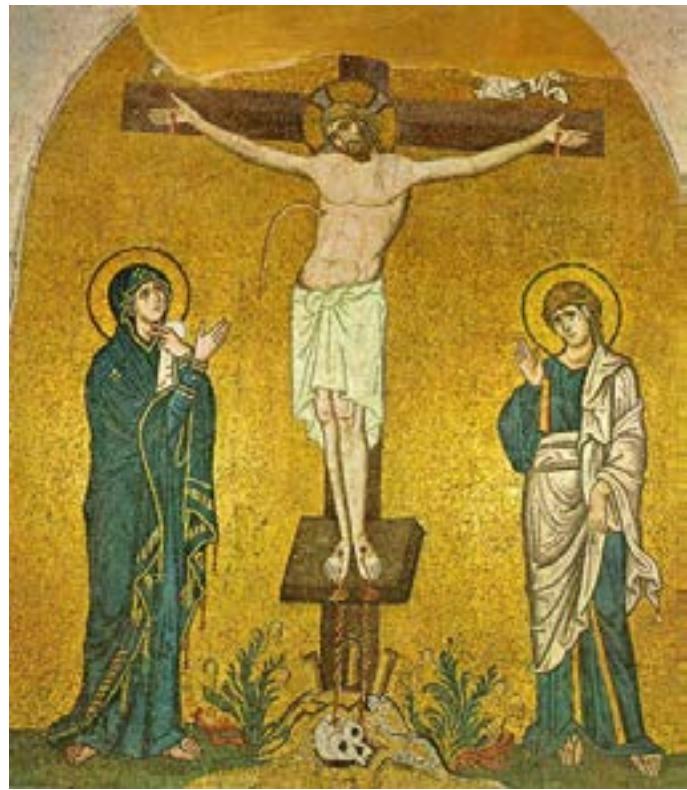

Dafni, između
Atine i
Eleuzine,
oko 1100,
mozaik, naos

Raspeće,
Hosios Luka u Fokidi, XI vek (levo)
Dafni, oko 1100. (desno)

Raspeće,
Nea Moni, Hios, 1042-1054. (levo)
Dafni, oko 1100. (desno)

Dafni, između
Atine i
Eleuzine, oko
1100,
mozaik, naos

Dafni, između Atine i Eleuzine, oko 1100,
mozaik, priprata

Dafni, između Atine i Eleuzine, oko 1100,
mozaik, priprata

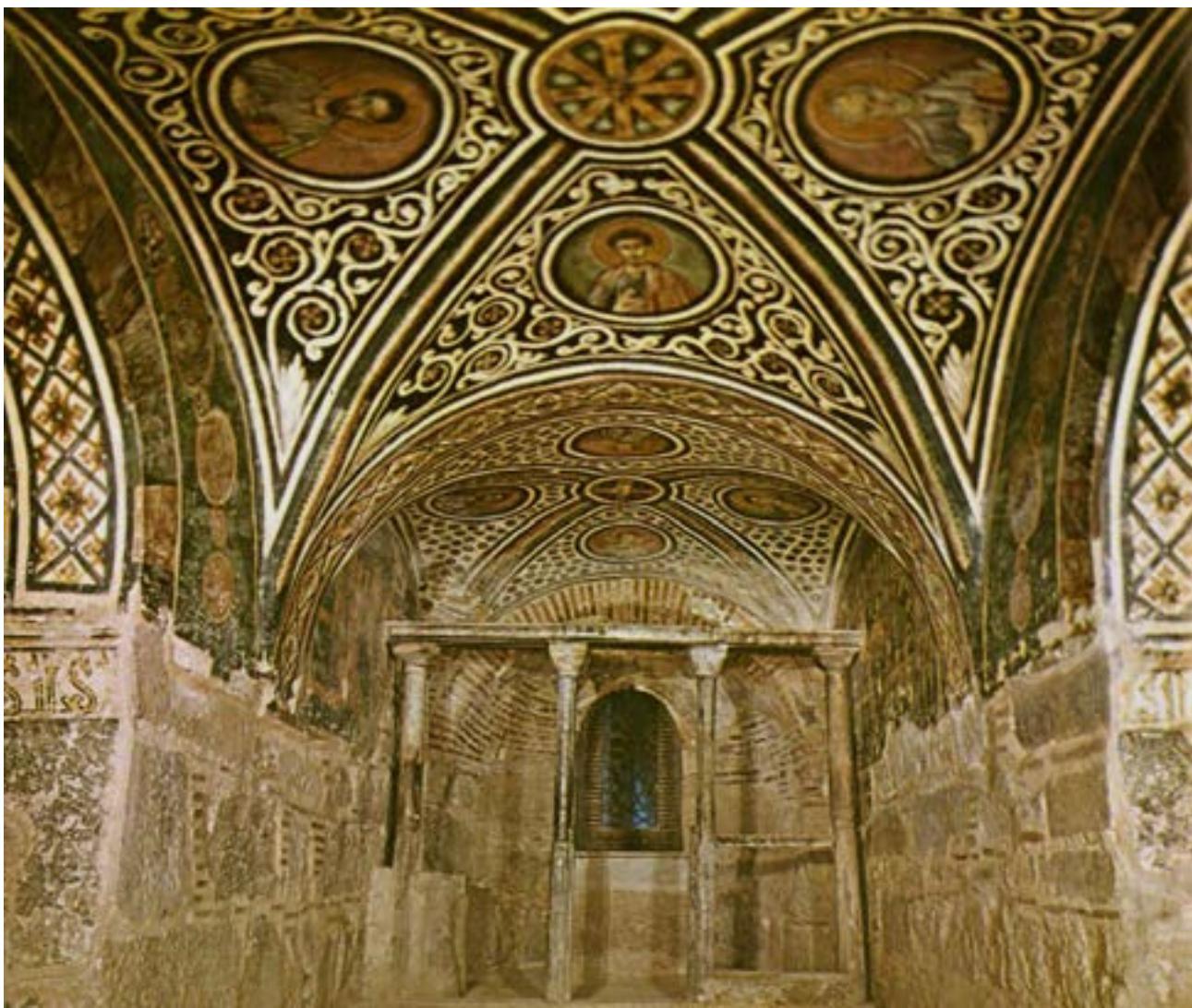
Zidno slikarstvo

Primeri (doba Komnina):

Hosios Luka, kripta, početak XI veka
Ohrid, Sv. Sofija, oko 1050.

Nerezi, Sv. Pantelejmon, 1164.

Kurbinovo, Sv. Đorđe, 1191.

Hosios Luka, kripta (krstoobraznog plana), početak XI veka,
freske u svodu nad istočnim delom

(u kripti jedanaest jevanđeoskih scena, likovi apostola i svetitelja u svodovima,
pokraj ulaza Luka osvećeni i Hristos koji blagosilja grupu monaha)

Hosios Luka, kripta,
XI vek,
freske u svodu nad
grobom sv. Luke
Osvećenog

Ohrid, Sv. Sofija, oko 1050,
ktitor arhiepiskop Lav (1037-1056), freska, oltar

Trobrodna bazilika (koju je arhiepiskop Lav obnovio), u kojoj se slikarstvo ovog sloja sačuvalo u oltarskom prostoru i u priprati, imala je veoma učeno sročen program tema, među kojima treba pomenuti jednu od najranijih predstava Pričešća apostola

Slikari tonskom obradom volumena i naglašenom konturom stvaraju plastičnu čvrstinu oblika, naglašavaju dramu i ekspresiju, ponekad izobličavaju likove, slede antiklasičnu struju u umetnosti koju je prvenstveno zanimalo kako predstaviti duhovni svet asketizma i onozemaljskog uz zanemarivanje fizičkog i materijalnog

Ohrid, Sv. Sofija, oko 1050, freske, oltarski prostor

Ohrid, Sv. Sofija, oko 1050, freska, oltarski prostor

Ohrid, Sv. Sofija, oko 1050, freska, oltarski prostor

Ohrid, Sv. Sofija, oko 1050, freska, oltarski prostor

.

Nerezi, kod Skoplja,
Sv. Pantelejmon,
1164.

Ktitor Aleksije Komnin

Crkva razvijenog upisanog krsta
sa pet kupola i pripratom

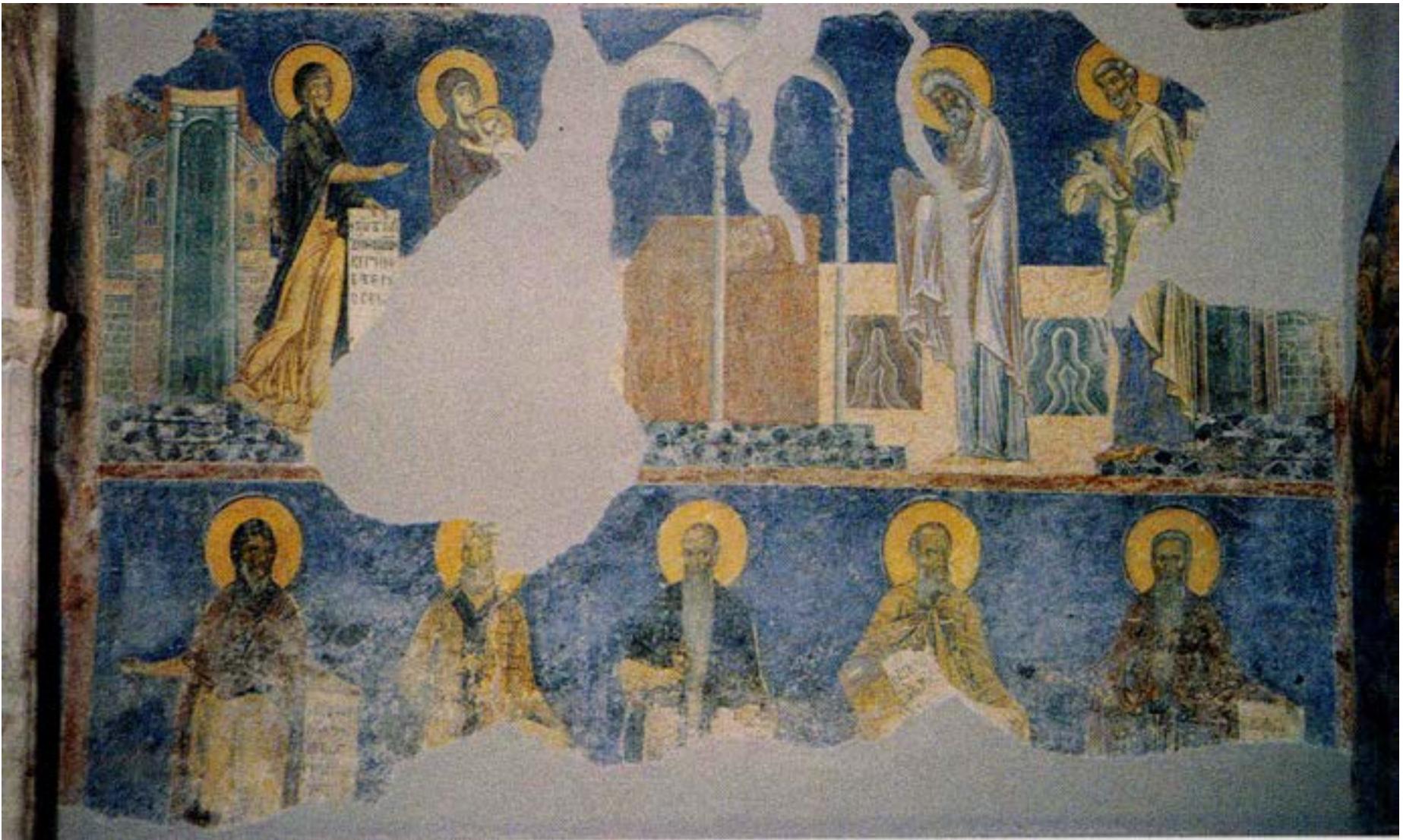
U oltaru ima sve uobičajene
predstave (uključujući Službu
arhijereja pred Hetimasijom),
u malim kupolama različite
likove Hrista, u naosu ciklus
Velikih praznika dopunjen
scenama Stradanja i dvema
epizodama iz Bogorodičinog
života i figure svetitelja u
donjoj zoni

U priprati je bio prikazan ciklus sv.
Pantelejmona (patrona
hrama)

Nerezi,
Sv. Pantelejmon,
1164.
(Aleksije Komnin),
Freska (fresko
ikona) patrona
hrama, sv.
Pantelejmona,
uz ikonostas

Nerezi, Sv. Pantelejmon, 1164. (Aleksije Komnin), freske

Nerezi, Sv. Pantelejmon, 1164. (Aleksije Komnin), freska
Vrhunac slikarstva doba Komnina u kojem su scene svedene na
neophodne učesnike, a geometrijski raspored i položaj figura dosledno
sproveden, dok su figure oslobođene težine i voluminoznosti

Nerezi, Sv. Pantelejmon, 1164. (Aleksije Komnin), freska

Nerezi, Sv. Pantelejmon, 1164. (Aleksije Komnin), freska

Nerezi, Sv. Pantelejmon, 1164. (Aleksije Komnin), freska, detalj
Linija postaje osnovni element u obradi figura, dominira graficizam, a
radi povišene ekspresije pribegava se deformaciji i stilizaciji likova

Kurbinovo, Sv. Đorđe, 1191.
Ktitor nepoznat

Jednobrodna crkva sa
drvenom tavanicom

U oltaru ima sve uobičajene predstave (uključujući Službu arhijereja pred časnom trpezom), na zidovima u gornjoj zoni su proroci, u višim delovima veoma opširan niz scena koje opisuju Hristov život (ciklus Velikih praznika dopunjen brojnim prizorima iz Bogorodičinog života i Hristovih Stradanja), dok su u donjoj zoni brojne figure svetitelja

Kurbinovo, Sv. Đorđe,
1191.

ktitor nepoznat

Jednobrodna crkva sa
drvenom tavanicom

Istočni deo (gore)

Zapadni zid (dole)

Ista zografska radionica
oslikala je crkve Sv.
Vrača u Kosturu i
Panagije tu Araku u
Laguderi na Kipru

Kurbinovo, Sv. Đorđe, 1191.
ktitor nepoznat,
freska, detalj
Ista zografska radionica oslikala je
crkve Sv. Vrača u Kosturu i
Panagije tu Araku u Laguderi
na Kipru

Kurbinovo, Sv. Đorđe, 1191, oltarska apsida, freske

Kurbinovo, Sv.
Đorđe, 1191,
freska

Nema klasično
promišljenog
sklopa
kompozicije,
snažan
pokret figura
pojačava
uskovitlana
draperija,
likovi su
često
deformisani i
ekspresivni i
uznemireni
iznenadnim
udarima
svetla i
senke

Mozaici u oblastima izvan Vizantije

Primeri:

- Kijev, Sv. Sofija, 1043-1046.
- Venecija, Sv. Marko, XI-XIII vek
- Sicilija u doba Normana:
Palermo, Kapela Palatina, 1132-1140.
Palermo, Martorana, 1146-1151.
Monreale, oko 1180-1194.

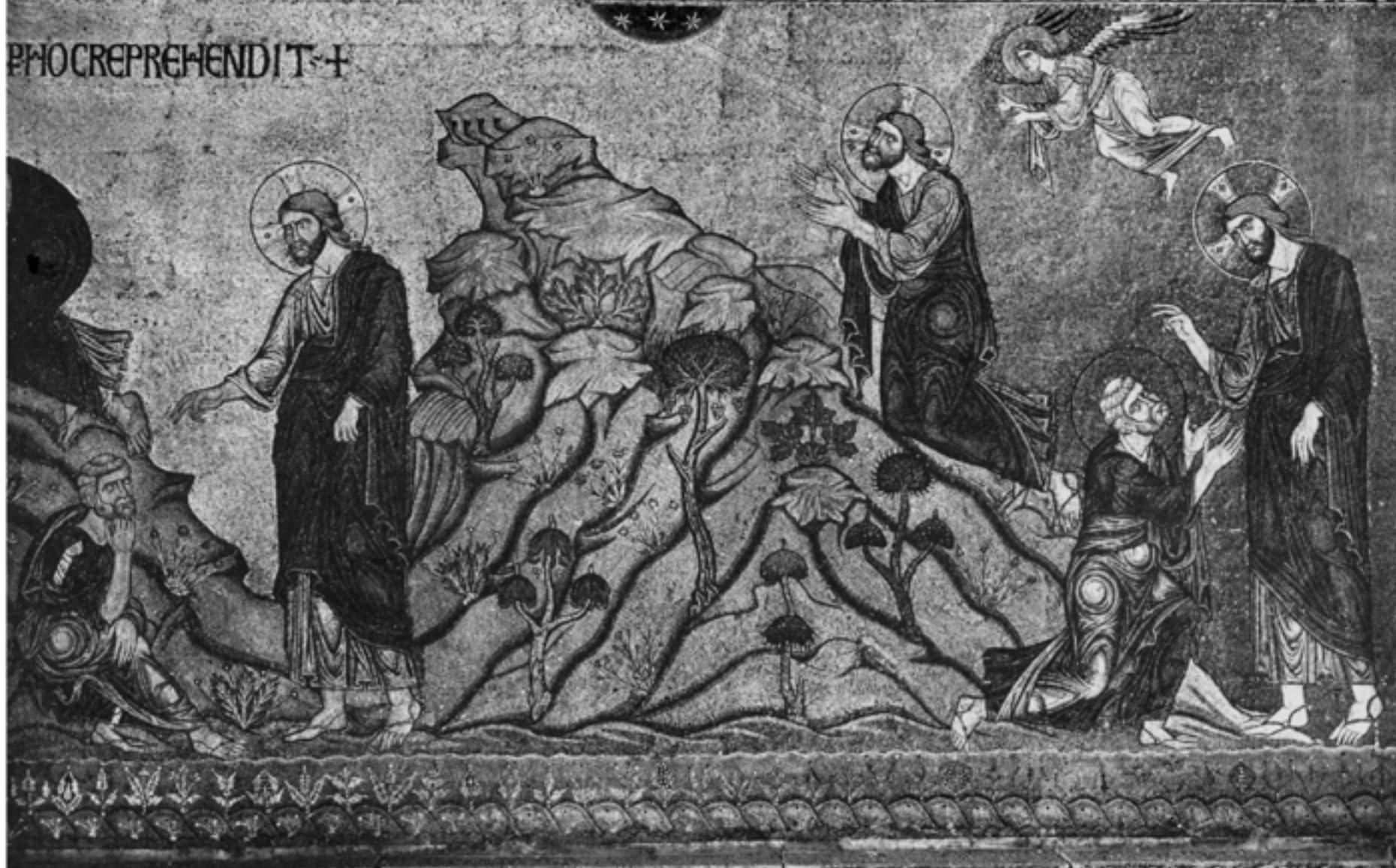

Kijev, Sv. Sofija, 1043-1046,
mozaici

Kijev, Sv. Sofija,
1043-1046,
mozaici,
detalj

PROCREPHEHENDIT+

Venecija, Sv. Marko, početak XIII veka, mozaici

Sicilija, Palermo,
Kapela Palatina
(kraljevska kapela
normanskih
kraljeva),
1132-1140, mozaici

Ktitor je bio kralj Rožer II (1095-1154), koji je 1132. dao da se nad starijom kapelom (koja čini osnovu današnje kripte) podigne nova kapela, koja je građena osam godina

Sicilija, Palermo, Martorana, 1146-1151, mozaici (ktitor grčki admiral Rožera II Georgije Antiohijski koji je 1143. izdao dokument o osnivanju)

Sicilija, Monreale,
katedrala
Uspenja
Bogorodice,
oko 1180-1194,
Mozaici

Gradnju započeo
kralj Vilijem II
(1155-1189)